

Bestuursakkoorden vergeleken

Inhoudsanalyse van 150 lokale bestuursakkoorden

eindrapportage
augustus 2006

B. Becker
Dr. M. Boogers

Tilburgse School voor Politiek en Bestuur

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Inleiding	2
2. Onderzoeksaanpak	2
3. Kenmerken bestuursakkoord.....	3
4. Speerpunten	6
5. Betekenis bestuursakkoorden	9
6. Diepteanalyse gemeentelijke bestuursakkoorden.....	10
7. Conclusie.....	21
8. Literatuur.....	24
9. Bijlage: diepteanalyse bestuursakkoorden	25

1. Inleiding

Gemeentelijke bestuursakkoorden registreren de politiek-bestuurlijke tijdgeest. Ze geven een goed beeld van hedendaagse maatschappelijke en politiek-bestuurlijke ontwikkelingen en de manier waarop het lokaal bestuur hierop wenst in te spelen. In de jaren '90 verschoof de aandacht van de verzaking van het lokaal bestuur naar de democratisering van de plaatselijke besluitvorming. Na de verkiezingen van 2002 bleef de relatie tussen burger en bestuur een punt van zorg en kwam er meer aandacht voor thema's als veiligheid, sociale cohesie en integratie. Het is de vraag op welke wijze lokale besturen hieraan in de nieuwe raadsperiode invulling willen geven en welke nieuwe speerpunten van beleid zich in gemeentelijke bestuursakkoorden aandienen. Een andere vraag die sinds de invoering van de Wet dualisering gemeentebestuur relevant is geworden, is wie zich verbonden heeft met het bestuursakkoord. Naast de klassieke collegeprogramma's kent de praktijk ook coalitieakkoorden en raadsprogramma's. Door de per gemeente sterk wisselende dualiseringspraktijk, worden lokale bestuursakkoorden door verschillende bestuurlijke geledingen afgesloten; soms alleen door wethouders, soms ook door de burgemeester, soms alleen door fractievoorzitters van de coalitiepartijen en soms zelfs door de gehele raad. Het is nog niet duidelijk wie zich momenteel met lokale bestuursakkoorden verbinden en of dit van belang is voor de inhoud en uitwerking ervan.

Om hier meer zicht op te krijgen, heeft de Tilburgse School voor Politiek en Bestuur van de Universiteit van Tilburg in opdracht van het ministerie van BZK een onderzoek uitgevoerd naar de inhoud en aard van 150 gemeentelijke bestuursakkoorden. Hierin stonden de volgende vragen centraal:

- *Wat is de aard van lokale bestuursakkoorden,*
- *door wie worden ze ondersteund*
- *welke beleidsprioriteiten worden erin gesteld*
- *in welke mate zijn deze concreet (SMART) uitgewerkt?*

2. Onderzoeksaanpak

Om een representatief beeld te krijgen van gemeentelijke bestuursakkoorden, is een steekproef getrokken en zijn 150 akkoorden geselecteerd die evenwichtig zijn gespreid over de gemeentegrootteklassen en regio's. Vervolgens zijn de bestuursakkoorden geanalyseerd op de volgende kenmerken:

- a) Titel
- b) Aanduiding
- c) Verbonden bestuursgeleding (raad, college, beiden)
- d) Politieke steun
- e) Inhoudelijke speerpunten

Tabel 1: Verdeling bestuursakkoorden over gemeentegrootteklassen

Gemeentegrootte	Aantal bestuursakkoorden
De G3	3
100.000+	10
50.000-100.000	15
20.000-50.000	40
10.000-20.000	51
<10.000	31
Totaal	150

Hierna is een verdiepend onderzoek uitgevoerd om te kunnen beoordelen hoe inhoudelijke speerpunten in de gemeenten worden uitgewerkt, maar ook om na te kunnen gaan wat de determinanten zijn voor de prioritering van speerpunten in de verschillende gemeenten.

3. Kenmerken bestuursakkoord

Zoals eerdere analyses (Boogers en Tops, 1998; Boogers en Castenmiller, 2002) van gemeentelijke bestuursakkoorden laten zien, kennen deze een grote variëteit op het gebied van de inhoud, opzet en aanpak. In de praktijk worden dan ook verschillende aanduidingen gehanteerd voor de bestuursakkoorden. Naast coalitieakkoorden, coalitieconvenanten, coalitiedocumenten, coalitieprogramma's, collegeprogramma's, raadsprogramma's, en raadsakkoorden zijn er nog vele andere aanduidingen voor gemeentelijke bestuursakkoorden. Soms lijken deze aanduiding willekeurig te zijn gekozen: in enkele bestuursakkoorden worden de termen coalitieakkoord en coalitieprogramma door elkaar gebruikt. Ook andere bestuursakkoorden blijken niet eenvoudig te kunnen worden ingedeeld op basis van hun naamgeving. Soms noemt de ene gemeente een akkoord dat is opgesteld door het college bijvoorbeeld een coalitieprogramma, terwijl hiervoor in een andere gemeente met de term collegeprogramma wordt gebruikt. Bestuursakkoorden die door coalitiefracties zijn ondertekend worden nu eens als coalitieakkoord en dan weer als raadsprogramma aangeduid. De meest voorkomende bestuursakkoorden zijn het coalitieprogramma en het collegeprogramma. Dit in tegenstelling tot de praktijk in 1998 en 2002, toen het collegeprogramma het meest gebruikte term voor een gemeentelijk bestuursakkoord was (Boogers en Tops 1998; Castenmiller en Boogers 2002). Waar in 2002 ruim 33% van de bestuursakkoorden door het college werden ondertekend (Begeleidingscommissie vernieuwingsimpuls, 2002), is dat nu bijna 13%.

Tabel 2. Aanduiding bestuursakkoorden, aantallen en procenten

aanduiding	Frequentie	percentage
Coalitieprogramma	92	60.9
Collegeprogramma	25	16.6
Bestuursakkoord	18	11.9
Raadsprogramma	8	5.3
Overig	8	5.3
Totaal	151	100

Tabel 3. Verbonden bestuursgeleding per type bestuursakkoord

Type	Verbonden bestuursgeleding			Totaal
	College	Coalitiefracties	Beide	
coalitieprogramma	1.2	90.4	8.4	100
collegeprogramma	56.0	12.0	32.0	100
bestuursakkoord	14.3	78.6	7.1	100
raadsprogramma		87.5	12.5	100
overig		100		100
totaal	12,6%	74,8%	12,6%	100%

Coalitieprogramma

Het coalitieprogramma is het meest gehanteerde akkoord in het lokaal bestuur. Andere namen voor coalitieprogramma zijn coalitieconvenanten, coalitiedocumenten en coalitieakkoorden. In het coalitieprogramma worden afspraken gemaakt op hoofdlijnen. Wat wil men in de toekomst bereiken binnen de gemeente en wat moet het imago van de gemeente zijn? De akkoorden zijn in de meeste gevallen ondertekend door de fractievoorzitters van de politieke partijen die deel uitmaken van de coalitie. Soms is het coalitieakkoord daarnaast ondertekend door het college van B&W. Wanneer het coalitieakkoord niet is ondertekend door het college van B&W heeft het coalitieakkoord dikwijls de functie van raadsvoorstel dat na bespreking in de gemeenteraad wordt uitgewerkt tot collegeprogramma van het college van B&W.

Collegeprogramma

In nogal wat gevallen borduurt het college in een collegeprogramma voort op de beleidsvoornemens die de coalitiefracties in het coalitieakkoord zijn overeen gekomen. Hierbij wordt voorbeeldig gehandeld in de geest van de dualistische verhouding tussen raad en college, waarbij de gemeenteraad de beleidskaders bepaalt en het college die invult. Daarnaast zijn er ook enkele voorbeelden van collegeprogramma's die op initiatief van het college tot stand zijn gekomen en waarbij de gemeenteraad een veel beperktere rol heeft gespeeld. Het collegeprogramma is meestal gedetailleerder dan het coalitieprogramma: gemiddeld genomen zijn collegeprogramma's het omvangrijks van alle soorten

bestuursakkoorden. Dit zou kunnen worden verklaard door de meer op uitvoering georiënteerde taakstelling van het college.

Politieke steun

De ondersteuning van gemeentelijke bestuursakkoorden is niet alleen een kwestie van steun door raad, college of allebei. Belangrijk is ook welke politieke partijen in de coalitie deelnemen die het akkoord heeft ondertekend. Uit het onderzoek blijkt dat de meeste bestuursakkoorden worden ondersteund door breed samengestelde 'paarse' of 'regenboogcoalities' waarin zowel linkse als rechtse partijen vertegenwoordigd zijn. Ook centrumlinkse coalities komen verhoudingsgewijs vaak voor. De meeste colleges bestaan uit drie partijen. De eerste ondertekenaar van het akkoord is meestal de grootste partij, met daarop volgend de minder grote tot de kleinere partijen in de coalitie. Ook de partijen die geen deel uitmaken van de coalitie spelen soms een rol bij de totstandkoming van het bestuursakkoord. Zo krijgen in diverse gemeenten de andere politieke partijen de kans om op het bestuursakkoord te reageren door vragen in te brengen of amenderingen voor te stellen in de gemeenteraad.

Tabel 4. Politieke steun voor bestuursakkoorden

	Frequentie	Percentage
Kleur coalitie		
Links (coalities met PvdA, D66, Groen-Links en SP en evt. lokale politieke groepering)	4	2,6
Centrum-Links (coalities met PvdA, D66, Groen-Links en SP met CDA en/of ChristenUnie en/of lokale politieke groepering)	53	35,1
Regenboog/Paars/Centrum (alle coalities met PvdA en VVD)	61	40,4
Centrum Rechts (coalities met VVD, SGP met CDA en/of ChristenUnie en/of lokale politieke groepering)	14	9,3
Niet bekend	18	12,6
Totaal	150	100

Omvang bestuursakkoorden

Er bestaan grote verschillen in de omvang van bestuursakkoorden. Bij de ene gemeente is het bestuurakkoord een uitgebreid document met kleurrijke vormgeving en tientallen pagina's, terwijl bij de andere gemeente het akkoord slechts enkele a4-tjes in beslag neemt. Gemiddeld bestaan de be-

stuursakkoorden uit 10 pagina's. Grotere gemeenten hebben omvangrijkere bestuursakkoorden. Ook brede coalities hebben een omvangrijker bestuursakkoord (ook als wordt gecontroleerd voor het effect van gemeentegrootte). Coalities die uit twee partijen bestaan hebben een collegeprogramma van gemiddeld 6 pagina's, terwijl brede coalities van 5 partijen een bestuursakkoord van bijna 20 pagina's hebben. Dat brede coalities omvangrijkere bestuursakkoorden hebben, zou allereerst te maken kunnen hebben met het gegeven dat zij verschillende verkiezingsprogramma's met elkaar in overeenstemming moeten brengen. Om voor de achterbannen van de coalitiepartijen herkenbaar te zijn, moet het bestuursakkoord elementen bevatten van de afzonderlijk verkiezingsprogramma's, hetgeen het bestuursakkoord vanzelf omvangrijker maakt. Verder zullen in een brede coalitie meer politieke compromissen moeten worden gesloten, die het noodzakelijk maken om de afspraken die er hierbij zijn gemaakt gedetailleerd vast te leggen.

Tabel 5. Gemiddeld aantal woorden en pagina's bestuursakkoorden, per coalitie

	Aantal woorden	Pagina's
Kleur coalitie		
Links	3698	9,3
Centrum-links	3686	9,2
Regenboog/Paars/Centrum	4303	10,8
Centrum Rechts	3401	8,5
Totaal	3938	9.8

Naast coalitiebreedte en gemeentegrootte speelt ook de politieke kleur een invloedrijke rol in de omvang van het bestuursakkoord: breed samengestelde 'paarse' of 'regenboogcoalities' hebben de meeste pagina's nodig om hun beleidsvoornemens uiteen te zetten. Ook linkse en centrumlinkse colleges hebben voor hun bestuursakkoorden verhoudingsgewijs meer pagina's nodig. Rechtse colleges blijken daarentegen met relatief minder omvangrijke akkoorden toe te kunnen.

4. Speerpunten

Aangezien collegeprogramma's geen 'vierjarenplannen' zijn die het gemeentelijke beleid gedetailleerd vastleggen (of in de praktijk vast kunnen leggen), geven deze niet altijd even concrete informatie over het toekomstige beleid van de gemeente. Het kan wel inzicht geven in de prioriteiten en de achterliggende keuzes van het nieuwe gemeentebestuur, waarmee duidelijk kan worden welke accenten het zal leggen bij de ontwikkeling en vormgeving van de interne bedrijfsvoering, de relatie met de burger, het veiligheidsbeleid of sociale cohesie. Om een overzicht te kunnen geven van het relatieve belang van de belangrijkste speerpunten in de bestuursakkoorden, zijn de paragraaftitels van elk bestuursakkoord gecategoriseerd in verschillende beleidsthema's. Als een beleidsthema als eerste wordt genoemd in een bestuursakkoord, is hier een groter gewicht aan toegekend dan aan beleidsthema's die

pas achteraan in het bestuursakkoord zijn besproken. Aan de hand hiervan is een rangorde vastgesteld van de mate waarin speerpunten aandacht krijgen in bestuursakkoorden.

Rangorde speerpunten

Opvallend is dat veiligheid in veel bestuursakkoorden nog steeds de hoogste prioriteit heeft. Dit in tegenstelling tot de soms uitgesproken verwachting in dat dit beleidsthema met de komst van veel linkse coalities wat naar de achtergrond zou verdwijnen ten gunste van nieuwe thema's als armoedebestrijding en zorg. Zoals later uit de diepte-analyse zal blijken, wordt veiligheid desalniettemin vrij oppervlakkig behandeld in bestuursakkoorden, zeker in vergelijking met andere thema's. Verder valt op dat bestuursakkoorden over het geheel genomen relatief veel aandacht besteden aan de bestuurlijke organisatie. Ook 'harde' beleidsthema's als ruimtelijke ordening, verkeer & vervoer en woningbouw blijken een prominente plaats te hebben in bestuursakkoorden.

Tabel 6. Relatieve gewicht speerpunten in gemeentelijke bestuursakkoorden

Speerpunt	Gemiddelde score (0-10)
1. Veiligheid	0.94
2. Personeel/Bestuurlijke organisatie	0.89
3. Ruimtelijke ordening/Verkeer en vervoer	0.86
4. Economie en werkgelegenheid	0.83
5. Woningbouw	0.77
6. Relatie burger-bestuur	0.65
7. Bestuursstijl/ bestuurscultuur	0.64
8. Welzijn, zorg en WMO	0.62
9. Financiën	0.57
10. Onderwijs/Jeugd	0.49
11. Armoede/Ongelijkheid	0.46
12. Bestuurlijke positie gemeente	0.42
13. Leefomgeving en milieu	0.35
14. Recreatieve en culturele voorzieningen	0.30
15. Gemeentelijke dienstverlening	0.29

Politieke kleur

De kleur van het college blijkt weinig invloed te hebben op de mate waarin het in haar bestuursakkoord aandacht besteedt aan de verschillende speerpunten. Rechtse colleges besteden meer aandacht aan de bestuursstijl en bestuurscultuur van de gemeente, maar voor het overige zijn er geen noemenswaardige verschillen. De aanwezigheid van bepaalde partijen in het college blijkt wel enige betekenis te hebben: colleges met de PvdA hebben sociale cohesie en integratie hoger op de agenda staan dan colleges zonder sociaal-democraten; colleges waarin het CDA vertegenwoordigd is besteden meer aandacht aan economie en werkgelegenheid; colleges met de VVD onderscheiden zich doordat zij meer prioriteit geven aan woningbouw. Bestuursakkoorden die door één of meerdere lokale politieke groeperingen zijn ondertekend kennen een groter belang toe aan veiligheid; colleges met een GroenLinks-wethouder hebben sociale cohesie en integratie en welzijn, zorg en WMO hoger op de politieke agenda staan; colleges met de SP besteden in hun bestuursakkoorden meer aandacht aan de relatie burger-bestuur en aan de bestuursstijl.

Interne en externe oriëntatie

Opvallend is verder dat de genoemde prioriteiten in de praktijk vaak in vaste combinaties voorkomen. Op basis van een clusteranalyse op de scores voor de speerpunten blijken er twee typen bestuursakkoorden te kunnen worden onderscheiden. Deze kunnen aangeduid worden als 'intern gerichte' bestuursakkoorden en 'extern gerichte' akkoorden. Bestuursakkoorden met een dominante interne oriëntatie geven hoge prioriteit aan de bestuurlijke organisatie van de gemeente. In dit cluster worden zaken als de bestuurlijke organisatie, bestuurscultuur en gemeentefinanciën vooraan in het bestuursak-

koord geplaatst. Verder besteedt dit type bestuursakkoorden veel aandacht aan veiligheid. Daarbij gaat het om de taken van politie en brandweer; de focus ligt ook hier op de gemeentelijke organisatie. Dit in tegenstelling tot de bestuursakkoorden met een sterke maatschappelijke oriëntatie, die veiligheid eerder behandelen vanuit de bril van de burger en de buurt. In dit type bestuursakkoorden staan onderwerpen als woningbouw, economie en werkgelegenheid, ruimtelijke ordening en welzijn, zorg en WMO hoog op de agenda.

Tabel 8. Top-10 speerpunten in bestuursakkoorden met interne oriëntatie en met externe oriëntatie (gemiddelde score, 0-10)

<i>Bestuursakkoorden met interne oriëntatie</i>	<i>Bestuursakkoorden met externe oriëntatie</i>
1. Personeel/Bestuurlijke organisatie (1.6)	1. Woningbouw (1.3)
2. Veiligheid (1.4)	2. Economie en werkgelegenheid (1.2)
3. Bestuursstijl/ bestuurscultuur (1.3)	3. Ruimtelijke ordening/Verkeer en vervoer (1.0)
4. Financiën (1.0)	4. Welzijn, zorg en WMO (0.95)
5. Ruimtelijke ordening/Verkeer en vervoer (0.71)	5. Relatie burger-bestuur (0.93)
6. Leefomgeving en milieu (0.57)	6. Armoede/Ongelijkheid (0.87)
7. Gemeentelijke dienstverlening (0.53)	7. Onderwijs/Jeugd (0.81)
8. Economie en werkgelegenheid (0.48)	8. Recreatieve en culturele voorzieningen (0.57)
9. Bestuurlijke positie gemeente (0.42)	9. Sociale cohesie/ integratie (0.42)
10. Relatie burger-bestuur (0.38)	10. Veiligheid (0.41)

Of een bestuursakkoord een interne of externe oriëntatie kent, blijkt nauwelijks af te hangen van de kleur van de coalitie. Centrumrechtse coalities hebben bestuursakkoorden met een sterkere interne oriëntatie terwijl centrumlinkse en linkse coalities in hun bestuursakkoord een sterkere externe gerichtheid laten zien, maar de verschillen zijn niet groot. Colleges met het CDA en/of met de PvdA laten in hun bestuursakkoord een sterkere externe oriëntatie zien dan colleges waarin deze partijen niet vertegenwoordigd zijn.

5. Betekenis bestuursakkoorden

Het bestuursakkoord blijkt in de lokale bestuurspraktijk verschillende functies te vervullen. Zo kennen bestuursakkoorden allereerst een belangrijke politiek-symbolische functie: met het formuleren van gezamenlijke speerpunten voor beleid spreken de coalitiepartijen de wil uit om samen te werken. Het akkoord vormt een weerslag van een langdurig proces van geven, nemen en compromissen sluiten tussen de coalitiepartijen. De uitruil van programmapunten en de politieke vraag 'who gets what, when and how?', valt tussen de regels van het akkoord te lezen. Behalve de symbolische functie binnen de gemeentelijke politieke arena, heeft het akkoord ook een politiek-symbolische functie voor de burger. Als belofte voor de gemeentelijke bevolking geeft het de burger een inkijkje in de plannen van het gemeentebestuur voor de toekomst. Door aan te geven wat burgers van het gemeentebestuur kunnen

verwachten, kan vertrouwen geschapen worden. Belangrijk daarbij is wel de mate van transparantie, verkrijgbaarheid en helderheid van het akkoord. Wanneer het voor iedere burger beschikbaar is (bijvoorbeeld op internet), en niet teveel vaktaal bevat, kan het akkoord een belangrijke rol spelen in het vergroten van de betrokkenheid van burgers. Bovendien biedt het bestuur een kans burgers te overtuigen van het belang van de gemaakte afspraken. Dit vergroot de legitimiteit van het bestuur.

Naast deze politiek-symbolische, vervult het bestuursakkoord ook een beleidsmatige functie. Ze leggen doelstellingen voor beleid vast en vormen daarmee een richtinggevend kader voor te ontwikkelen beleid. Hoe concreet en specifiek de afspraken precies zijn is daarbij van groot belang. Dit zal dan ook uitgebreid aan de orde komen in het verdiepende onderzoek. De beleidsmatige functie van coalitieakkoorden speelt ook een belangrijke rol voor de oppositie. Deze heeft met het bestuursakkoord namelijk een instrument in handen om controle uit te oefenen op en tegenwicht te bieden aan de coalitie. Houdt de coalitie zich aan gemaakte afspraken? Worden de gestelde doelstellingen bereikt? De beleidsmatige functie geldt dus niet alleen voor de ondertekenaars van het akkoord.

functie	betekenis	Inhoud	naamgeving
Symbolisch-politiek	benadrukken wil tot samenwerking (en politieke overeenstemming)	speerpunten, aandachtspunten, hoofdlijnen	college-akkoord; intentieverklaring; hoofdlijnen van beleid
Beleidsmatig - bestuurlijk	richtlijn voor raad en ambtenaren over te voeren beleid	concrete plannen en afspraken	collegeprogramma, beleidsprogramma, bestuursovereenkomst

6. Diepteanalyse gemeentelijke bestuursakkoorden

Na een oriënterend onderzoek waarbij 150 bestuursakkoorden op hun belangrijkste kenmerken zijn onderzocht, is een verdiepend onderzoek uitgevoerd op 30 akkoorden om te kunnen beoordelen hoe inhoudelijke speerpunten in de gemeenten worden uitgewerkt, maar ook om na te kunnen gaan of er determinanten zijn voor de prioritering van speerpunten in de verschillende akkoorden. Een belangrijk resultaat uit het oriënterende onderzoek, is de ontdekking dat er twee typen collegeprogramma's kunnen worden onderscheiden die verschillende combinaties van inhoudelijke thema's aan de orde stellen. Het eerste type heeft een externe oriëntatie: zijn prioriteiten zijn sterk op de samenleving gericht. Ten tweede is er een cluster met bestuursakkoorden vooral thema's kiezen die op de interne organisatie van het gemeentebestuur zijn gericht.

Kenmerken bestuursakkoord

In het verdiepende onderzoek worden beide typen bestuursakkoorden met elkaar vergeleken. Hoe worden de speerpunten uitgewerkt, hoe wordt met afspraken omgegaan en welke aandacht krijgen de speerpunten die in het verleden of in het vooronderzoek belangrijk zijn gebleken?

- **KERNGEGEVENS:** De demografische en politieke achtergrond van de onderzochte gemeenten wordt weergegeven. Zo ontstaat een beeld van mogelijke determinanten voor de inhoud van de bestuursakkoorden. Onder kerngegevens valt de gemeentegrootte, de titel, grootte, aanduiding en typologie van het bestuursakkoord, de ondertekenende bestuursgeleding en de politieke kleur van de coalitie.
- **SPEERPUNTEN:** De drie belangrijkste speerpunten uit de bestuursakkoorden van de onderzochte gemeenten worden weergegeven. Onder ieder speerpunt volgt een korte toelichting van wat de gemeente onder het genoemde speerpunt verstaat, hoe het is opgenomen in het coalitieakkoord. Wanneer de gemeente heeft aangegeven hoe dit speerpunt in de praktijk moet worden aangepakt, staat dat ook weergegeven onder dit kopje.
- **BEDRIJFSVOERING:** Hierbij zal aandacht worden besteed aan de manier waarop bestuursakkoorden invulling geven aan de thema's personeel en bestuurlijke organisatie, bestuursstijl en bestuurscultuur en gemeentelijke dienstverlening.
- **BURGER-BESTUUR:** Al een aantal jaren een belangrijk thema binnen zowel landelijke als lokale politiek is de 'kloof' tussen burgers en het bestuur. In 2002 bleek dit zelfs één van de belangrijkste speerpunten in de bestuursakkoorden. De vraag is hoe het momenteel gesteld is met de aandacht die gemeenten aan hun relatie met de burger willen besteden.
- **VEILIGHEID:** In het vooronderzoek is gebleken dat veiligheid nog steeds in de meeste bestuursakkoorden een belangrijk thema is. Onder deze noemer worden verschillende preventieve en repressieve maatregelen besproken om (gevoelens van) onveiligheid te bestrijden. Soms worden hier ook voorstellen voor het verbeteren van de verkeersveiligheid gepresenteerd.
- **ARMOEDE/SOCIALE COHESIE/WMO:** Onderwerpen die in de gemeenteraadsverkiezingen veelvuldig in de campagne naar voren kwamen, waren de meer sociale onderwerpen als armoede, ongelijkheid, zorg, welzijn en WMO. De vraag is of de winst van partijen als de PvdA die vooral veel aandacht aan deze thema's besteedden, er ook voor heeft gezorgd dat deze onderwerpen een prominenter plaats innemen in de gemeentelijke bestuursakkoorden. Uit het vooronderzoek is gebleken dat de thema's in bestuursakkoorden met een externe oriëntatie uitgebreid aan bod komen. In dit verdiepende onderzoek moet meer inzicht komen in de uitwerking van deze thema's.
- **AFSPRAKEN:** In bestuursakkoorden leggen gemeenten hun prioriteiten voor de toekomst neer. De vraag is echter in hoeverre de gemeente deze afspraken weet waar te maken. Om dit na te kunnen gaan, maar ook om het akkoord te kunnen gebruiken als beleidsinstrument is het van belang dat onderwerpen gedetailleerd zijn uitgewerkt en SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, resultaatgericht en tijdsgebonden) zijn verwoord. Ook een financiële onderbou-

wing van afspraken draagt bij aan de haalbaarheid (beleidsmatig) en geloofwaardigheid (politiek-symbolisch) van het bestuursakkoord. Vandaar dat het karakter van de afspraken in dit onderzoek ook een belangrijke plaats inneemt.

Resultaten

Na een uitgebreide analyse van 30 gemeentelijke bestuursakkoorden, onderverdeeld in een intern en een extern cluster, is een rijk beeld ontstaan van de belangrijkste speerpunten die gemeentelijke bestuursakkoorden worden uitgewerkt. Als iets duidelijk is geworden, is dat veel bestuursakkoorden lang niet altijd het leidende document zullen zijn voor het uiteindelijke gemeentebestuur. In geen twee gemeenten heeft het bestuursakkoord een soortgelijke status. Soms is het akkoord slechts een opsomming van wensen die in andere documenten nog moeten worden uitgewerkt. In een minder aantal gevallen is het bestuursakkoord wél een uitgebreid werkschema voor zowel raad als college. Zodoende ontstaat een rijk palet van bestuursakkoorden in Nederland. Opvallend is dat deze rijkheid aan verschillen tussen akkoorden, voor wat betreft het karakter en de status, zich niet voordoet voor wat betreft de inhoudelijke speerpunten. Ondanks de vele verschijningsvormen van bestuursakkoorden, worden de inhoudelijke thema's veelal op een soortgelijke wijze in de akkoorden uitgewerkt. Hieronder zullen de belangrijkste gemeentelijke speerpunten uit het voorgaande hoofdstuk, meer inhoudelijk worden toegelicht. Daarbij zal (met voorbeelden) worden aangegeven hoe in zowel het interne als het externe cluster met een bepaald speerpunt wordt omgegaan. Vervolgens zal een oordeel gegeven worden over de werkbaarheid van afspraken die in de bestuursakkoorden staan. Hoe concreet zijn deze nu eigenlijk? Is bijvoorbeeld een financiële onderbouwing en een tijdspad in het akkoord opgenomen? En wie is aansprakelijk indien doelstellingen niet bereikt worden? Deze vragen zijn belangrijk om na te kunnen gaan of het bestuursakkoord als beleidsinstrument gezien kan worden, of meer politiek symbolisch dient te worden beschouwd.

Veiligheid

In de gemeentelijke bestuursakkoorden uit 2002 kreeg het thema veiligheid de meeste aandacht (Castenmiller en Boogers 2002). Het was een thema dat in geen enkel bestuursakkoord ongenoemd bleef en bovendien ook in de verkiezingen van dat jaar de boventoon voerde. Bij de gemeentelijke verkiezingen van 2006 was dit veel minder het geval. De verkiezingscampagnes waren meer gericht op sociale thema's als zorg, integratie, armoede en meer kansen voor iedereen. Veiligheid leek naar de achtergrond te zijn verdwenen. Het is daarom een verrassing dat het thema zo hoog op de bestuurlijke agenda voor 2006-2010 terecht is gekomen. De omgang met het thema is echter van karakter veranderd. Veiligheid komt weliswaar in de meeste akkoorden voor en heeft daardoor bij de statistische inhoudsanalyse de hoogste score gehaald. Wanneer men echter in een verdiepende analyse nagaat hoe het thema in de akkoorden verwerkt is, blijkt dat veiligheid toch minder prominent in de akkoorden aanwezig is dan vier jaar geleden. Er is bovendien een aantal akkoorden, vooral uit het externe cluster, die nagenoeg niets over veiligheid te melden hebben. Hieruit blijkt dat de gemeenten die zich richten op maatschappelijke thema's, zich inderdaad meer toespitsen op de sociale thema's die ook in de verkiezingen naar voren kwamen, dan op het (toch ook maatschappelijke) thema veiligheid. Bestuurs-

akkoorden in het externe cluster die wel een passage aan het thema veiligheid wijden, zeggen nage-
noeg allemaal een integraal veiligheidsbeleid te willen instellen. Ook wordt in veel gevallen geopperd
de haalbaarheid van de invoering van bestuurlijke boetes via de APV te bezien. Wat daarnaast opvalt
is dat veiligheid wordt benaderd vanuit het wijkniveau of soms zelfs vanuit het huisniveau. Zo wil men
in Arnhem vooral meer veiligheid in de wijk creëren door een gezamenlijke en samenhangende inzet
van bewoners, politie, organisaties en de gemeente. Enkele voorgestelde maatregelen: wijkverkeers-
plannen (30 km zones), oog voor veiligheid bij omgevingsplannen, meer invloed van wijkorganisaties
op de inzet wijkagenten bij de bestrijding van overlast en kleine criminaliteit, oplossingen voor de zo-
genaamde hufferproblematiek. De gemeente Vaals is een voorbeeld van een gemeente waarbij priori-
teit ligt bij het bestrijden van huiselijk geweld. Bijna alle akkoorden benadrukken verder dat het zorg-
dragen voor veiligheid niet alleen een taak van de gemeente is, maar ook een kwestie van verant-
woordelijkheid is van de burger zelf. (Zelfredzaamheid is sowieso een veel voorkomend thema in de
bestuursakkoorden.) Wat verder opvalt is dat veel gemeenten aangeven niet de feitelijke veiligheid te
willen aanpakken, maar vooral het veiligheidsgevoel. Het verschil met het externe cluster is de intern-
gerichte benadering van het thema veiligheid. De bestuursakkoorden met een interne oriëntatie rich-
ten zich bij dit speerpunt niet zozeer op de maatschappelijke doelstellingen, alswel op het handelen
van de eigen organisatie terzake. Zo stelt de gemeente Drechterland: *“Op het gebied van veiligheid
vervult de brandweer een essentiële rol. Verdere professionalisering van de brandweer zal moeten
plaatsvinden, waarbij de vrijwillige brandweer van wezenlijk belang is en blijft. Bij de verdere professi-
onalisering staat veiligheid in de meest brede zin van het woord, voorop. Geprobeerd moet worden dit
te realiseren in een goede kosten/baten balans.”*

Personeel en bestuurlijke organisatie

Personeel en bestuurlijke organisatie is een belangrijk thema in de meeste bestuursakkoorden. Veelal
worden hier voorstellen gedaan voor de versterking van de doelmatigheid en doeltreffendheid van de
gemeentelijke organisatie besproken. Daarbij wordt de huidige organisatiestructuur, veelal bestaande
uit een aantal lijnafdelingen en stafafdelingen, nogal eens ter discussie gesteld. Verder wordt gedacht
aan mogelijkheden om het personeel efficiënter in te zetten en het gezamenlijk inkopen van materieel
en/of diensten. Ook wordt gedacht aan het uitbesteden van de uitvoering van taken of het verkopen
van onroerend goed van de gemeente. Leeftijdsbewust personeelsbeleid dient daarnaast volgens veel
gemeenten aandacht te krijgen. Een aantal gemeenten stellen hiertoe zelfs een strategische notitie
over personeelsbeleid op. Bij het thema bestuurlijke organisatie speelt verder dienstverlening en
klantgerichtheid een grote rol. Er dient volgens veel van de onderzochte gemeenten gewerkt te wor-
den aan een dienstverleningsconcept dat aansluit aan de behoeften van de burger. Men heeft de
wens om de front-office en de back-office beter op elkaar aan te laten sluiten. Ook de digitale dienst-
verlening zal verbeterd moeten worden. De gemeente Schinnen zegt hierover: *“Centraal moet staan
hoe wij de burger het beste kunnen bereiken. (Samen/interactief). De digitale en fysieke dienstverle-
ning moet gecombineerd worden. In het kader van het dienstverleningsconcept dienen diverse lijnen
samen te komen zoals telefonische bereikbaarheid, de afhandelingssnelheid van aanvragen, de ma-*

nier waarop met klachten wordt omgegaan en de wijze waarop wordt ingespeeld op de vraag van de klant”.

Ruimtelijke ordening/Verkeer en vervoer

Ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer zijn een aantal van de meest plaatsgebonden thema's op de speerpuntenlijst. Iedere gemeente heeft zo zijn eigen projecten de gemeentelijke ruimte in te richten, en in infrastructuur te investeren. Het is daarom lastig een eenduidige indruk te verkrijgen van dit thema. Wat wel gezegd kan worden, is dat veel gemeenten een passage wijden aan het Openbaar Vervoer in de gemeente, hoewel het gemeentebestuur hier in feite niet erg veel invloed in heeft. Gemeenten zijn zich hier bewust van, en geven in het akkoord aan voor welke uitgangspunten van het openbaar vervoer zij zullen gaan lobbyen bij het Rijk. Dit is vooral zo bij kleine gemeenten, waarbij bepaalde kernen mogelijk onbereikbaar zullen worden. Daarnaast zijn wat betreft verkeer en vervoer de onderwerpen wegonderhoud en verkeersveiligheid sleutelwoorden die in veel akkoorden worden genoemd. Wat betreft Ruimtelijke Ordening hebben veel gemeenten een passage gewijd aan het bestemmingsplan.

Economie en werkgelegenheid

Economie is een geliefd thema in veel akkoorden. Het zou de motor van de gemeente zijn en juist hierin zou geïnvesteerd moeten worden. De weg daartoe is in bijna alle akkoorden het versterken van de werkgelegenheid. Hierbij concentreert men zich dikwijls op meer werk voor bepaalde doelgroepen. Zo moet er meer werk komen voor jongeren, voor gehandicapten en voor laagopgeleiden. Bovendien wil men zich meer gaan richten op reïntegratie van bijstandsgerechtigden. 'Iedereen moet meedoen', is een in vele akkoorden gesteld motto. Een ander vaak terugkerend woord is 'ondernemersklimaat'. Om de positie van de gemeente te verbeteren en meer werk te kunnen creëren is bedrijvigheid volgens de meeste coalities van groot belang. Daarom zetten veel akkoorden in op het ontwikkelen van bedrijventerreinen om zodoende gunstige voorwaarden voor ondernemers te scheppen. Ook doet men pogingen nieuwe sectoren voor economisch gewin aan te boren. In agrarische gemeenten is bijvoorbeeld sprake van het naast elkaar bestaan van voorstellen voor het behoud van het agrarische karakter van de gemeente en voorstellen voor ontwikkeling van het toerisme in de gemeente. Toerisme is sowieso een veel voorkomend onderwerp onder de noemer economische ontwikkeling.

Woningbouw

Het onderwerp woningbouw komt in veel akkoorden aan de orde, maar wordt op verschillende wijzen ingevuld. In bepaalde gemeenten streeft men naar meer woningen in verband met de groei van de gemeente, terwijl men in andere gemeenten reeds rekening wil houden met gevolgen van vergrijzing en het wegtrekken van jongeren. Hier geldt vaak het credo: "Woningbouw naar behoefte". Ook bij het thema woningbouw geldt, net als bijvoorbeeld bij zorg, dat vooral aandacht wordt besteed aan verschillende doelgroepen. Zo wil men veelal woningen realiseren voor oud en jong, voor mensen met een krappe beurs, voor starters en voor doorstromers. In wijken wil men zoveel mogelijk van deze verschillende doelgroepen samen laten komen. Akkoorden spreken hierbij van werken aan gedifferen-

tieerde wijkopbouw. Daarbij kiest men voor een combinatie van sociale woningen, middenklasse woningen en woningen in het duurdere segment en woningbouw voor doelgroepen zoals jongerenhuisvesting en woonzorgzones voor ouderen. Door veel coalities wordt een inwonersaantal genoemd waar men in de toekomst naar toe denkt te groeien. Zo heeft de gemeente Steenwijkerland bijvoorbeeld in een notitie aangegeven te willen groeien naar circa 49.000 inwoners. Opvallend is dat veel gemeenten wel grenzen stellen aan de groei naar buiten. Inbreiding om de groei te kunnen realiseren is dan ook een vaak voorgestelde oplossing.

Relatie burger-Bestuur

Burgerparticipatie en andere democratische vernieuwingen waren een belangrijk thema in de bestuursakkoorden uit 2002. Directe aanleiding hiervoor was de verkiezingswinst in veel gemeenten voor leefbaar-partijen en andere nieuwe lokale groeperingen die met succes hadden ingespeeld op de door Fortuyn gemobiliseerde politieke onvrede. De grondgedachte achter de dualisering van het gemeentebestuur dat de toegankelijkheid en herkenbaarheid van de lokale democratie versterkt dient te worden, kreeg hiermee in 2002 een flinke impuls. In 2006 neemt het thema een zesde plaats in op de lijst van belangrijkste speerpunten. Zowel in het interne als het externe cluster komt het thema geregeld voor. Dit hangt samen met het feit dat het zowel aan het interne (bestuur) als het externe (burger) functioneren van de gemeente raakt. Een analyse van de bestuursakkoorden van 2006 lijkt erop te wijzen dat veel gemeenten de doelstellingen ten aanzien van burgerparticipatie uit 2002 nog niet hebben bereikt. De bewoordingen aangaande het thema zijn namelijk nagenoeg hetzelfde gebleven als in 2002. Men wil nog steeds inwoners vroegtijdig betrekken bij de beleidsvorming en de burgerparticipatie versterken. Wat men precies onder burgerparticipatie verstaat, wordt niet altijd helder uiteengezet. Sleutelwoorden in de bestuursakkoorden voor het thema burger-bestuur zijn 'betrokkenheid' en 'vertrouwen'. Ook dit is niet nieuw. Wat wel een nieuwe wens is binnen het thema, is dat burgers zelfredzaam zijn en eigen verantwoordelijkheid nemen. Een afwachtende houding ten opzichte van de gemeente wil men te allen tijde voorkomen. Naast de burger als participant, is er in de bestuursakkoorden ook een beeld van de burger als klant. In bijna alle akkoorden wordt de wens geuit vraaggerichte dienstverlening aan de burger te verbeteren. Veel genoemde uitvoeringsmogelijkheden hiervan zijn ICT-toepassingen en één-loketfuncties.

Bestuurscultuur

Bijna alle coalities hebben een kritische houding ten aanzien van de bestaande werkwijze van het bestuur en de ambtelijke organisatie. Het moet vaak anders, en daarmee begint de coalitie bij de gemeente zelf. Vooral in het interne cluster is de bestuurscultuur een belangrijk speerpunt voor de toekomst. Een goed voorbeeld van een benadrukking dat het anders moet op het Stadhuis is het bestuursakkoord van de gemeente Apeldoorn. De coalitie in Apeldoorn zegt hierover: *"Cultuurverandering vraagt om voorbeeldgedrag. Om verandering. En wij beginnen bij ons zelf. Wij zijn als raadslid gekozen om de belangen van de bevolking te vertegenwoordigen. Dát is onze primaire taak. De stad, de wijken en de dorpen zijn daarmee onze belangrijkste werkterreinen. Een gemeente bestuur je niet alleen vanuit de raadzaal. Wij zijn voor een raad die zichtbaar en herkenbaar is. Een raad waarin wij*

elkaar aanspreken in plaats van elkaar afbreken. In de afgelopen periode hebben wij met de Politieke Markt goede stappen gezet. Maar het staat allemaal nog in de grondverf. Wij willen glans." Verder komt 'communicatie' onder de noemer bestuurscultuur vaak voor. Open, eerlijke, tijdige en heldere communicatie van raad, college en ambtenaren van de gemeente naar de inwoners is iets wat bijna alle gemeenten zouden willen bereiken. ICT-mogelijkheden wil men daarbij niet onbenut laten, maar uitwerkingsmogelijkheden hiervan ontbreken nogal eens. Bijzonder is dat het thema bestuurlijke vernieuwing, dat onder andere vorm heeft gekregen in het project 'Andere Overheid', op de lokale agenda nagenoeg niet voorkomt. De enige initiatieven die men in het licht van bestuurlijke vernieuwing zou kunnen beschouwen, zijn de welhaast klassieke voorstellen om de burger meer bij bestuur te trekken.

Welzijn, armoede, zorg en WMO

De nieuwe verantwoordelijkheid die de gemeente krijgt met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning biedt volgens veel gemeenten nieuwe kansen maar vraagt ook om extra inspanningen. De WMO is dan ook een onderwerp dat over de gehele linie veel aandacht krijgt in de onderzochte akkoorden. Er zijn slechts weinig akkoorden – vooral met een interne oriëntatie – die de WMO niet noemen. Zelfredzaamheid is een veel voorkomende term waar het gaat om welzijn, zorg en WMO. Veel gemeenten spreken de wens uit dat burgers zo lang mogelijk 'zelfstandig' kunnen functioneren. Hiertoe zal volgens veel akkoorden goede ondersteuning geboden moeten worden aan de mantelzorgers en vrijwilligers. Zo zegt ook de gemeente Achtkarspelen: *Omdat vrijwilligerswerk volgens de coalitie belangrijker wordt naarmate een groter beroep op mantelzorgers zal worden gedaan, dient een vrijwilligerscentrale te worden opgezet voor het matchen van vraag en aanbod van zorgtaken.* Verder komt bij dit thema de focus op doelgroepen nadrukkelijk naar voren. Men concentreert zich in het kader van zorg en welzijn vaak op jongeren, ouderen en gehandicapten. Wat betreft jongeren moet voorkomen worden dat reeds op jeugdige leeftijd sprake is van sociale achterstand en uitval. Vele oplossingen in het kader van participatie, geen bijstand voor jongeren, jongerenwerkers en meer werkgelegenheid worden hier genoemd. Voor wat betreft de ouderen wordt ook het nodige gezegd. Zo wil men dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen, wil men zorg op maat bieden en soms zelfs het gehandicaptenbeleid meer in het ouderenbeleid integreren. In een aantal gemeenten wordt het voorstel gedaan een ouderenadviseur in te stellen. Opvallend is dat nog maar weinig bestuursakkoorden een gedetailleerd plan ontvouwen voor de invoering van de WMO. Zij willen dit nog uitwerken met de belanghebbende partijen of er zelf nog beter over nadenken; zoals de gemeente Strijen: *"Wat betreft de WMO vinden wij het belangrijk dat hierover een gedachtengang ontwikkeld zal worden"* Wat veel gemeenten in ieder geval wel weten, is dat de invoering van de WMO een kostbaar project zal zijn. Daarbij is het volgens de coalities belangrijk dat er voldoende geld beschikbaar komt om de nieuwe wet uit te voeren. Veel gemeenten spreken de hoop uit dat de rijksoverheid de zorgen over de financiële druk bij de verdere besluiten over de invoering van de wet wegneemt. Armoede is een thema dat in 2002 nog nauwelijks in bestuursakkoorden voorkwam, maar in 2006 wel een belangrijke rol lijkt te spelen. Politieke kleur is daarbij geen determinant voor het feit of er wel of geen aandacht aan armoede wordt besteed. Zo zegt de rechtse coalitie uit de gemeente Strijen: *"Het voeren van een armoedebelief is van groot belang. Een stevig ter hand genomen schuldhulpverlening en extra aandacht voor de inzet*

van bijzondere bijstand blijven nodig. De coalitie verzoekt het college de mogelijkheid voor een woonlastenfonds voor ouderen en minima te onderzoeken.”. Dit terwijl ook linkse en regenboogcoalities uitgebreid aandacht aan armoede besteden. Wat wel een verschil uitmaakt is of een gemeente uit het interne of het externe cluster komt. Vooral in het externe, meer maatschappelijke cluster is armoede een belangrijk aandachtspunt. In een aantal interne akkoorden wordt het daarentegen niet aan de orde gesteld. Oplossingsrichtingen ter bestrijding van armoede zoekt men wederom in een thema dat we al eerder hebben zien terugkomen: iedereen moet meedoen! Actieve betrokkenheid bij de samenleving van (langdurig) bijstandsgerechtigden wil men stimuleren door deze mensen maatschappelijk zinvolle activiteiten te laten doen. Men wil voorkomen dat een laag inkomen een belemmering vormt om mee te doen aan de samenleving.

Tot slot komt binnen dit thema in een aantal bestuursakkoorden als speerpunt 'integratie' naar voren. In tegenstelling tot eerdere jaren, wordt echter minder aandacht aan dit thema besteed dan voorheen. Bij integratie richt men zich als eerste op nieuwkomers en ten tweede op oudkomers. Als oplossing voor integratievraagstukken noemt men een gedifferentieerde wijkopbouw, gedifferentieerde school-samenstellingen. Tot slot staat taalonderwijs centraal bij het thema integratie.

Financiën

Op de negende plaats van de speerpuntenlijst uit het oriënterend onderzoek staan de gemeentelijke Financiën. Gemeentelijke financiën komen op twee manieren voor in de onderzochte akkoorden. Enerzijds zijn er akkoorden waarbij de hoofddoelstellingen van het beleid ten aanzien van gemeentefinanciën worden opgeschreven, terwijl er anderzijds akkoorden zijn waarbij een financiële onderbouwing wordt gegeven van alle beleidsuitgangspunten in het akkoord. De eerste wijze valt te beschouwen als een politiek betoog, terwijl de tweede wijze meer valt te beschouwen als een soort van begroting of budgettair beslag van de beleidsplannen. In het interne cluster zijn nogal wat gemeenten die de financiële uitgangspunten zo belangrijk vinden dat ze deze vooraan in het akkoord plaatsen. In het externe cluster zet men de Financiën veelal achteraan als onderbouwing van de voorgenoemde plannen. In de meeste gemeenten komen de algemene uitgangspunten van financieel beleid overeen. Zo pleit iedere gemeente ervoor dat inkomsten en uitgaven met elkaar in balans zijn. Vooral bij gemeenten waar in de afgelopen jaren tekorten zijn ontstaan, is soberheid de boodschap. Als reden van de tekorten noemt men onder andere forse impulsen in het voorzieningenniveau, achterblijvende rijksbijdragen en onontkoombare uitgaven. Gemeenten willen daarom dat met kracht wordt gestreefd naar kostenreductie. Men zoekt hierdoor mogelijkheden via efficiencyverbeteringen zoals samenwerking met buurgemeenten in uitvoeringstaken. Ook wordt in sommige gemeenten een beleidsarme begroting voorgesteld. Liever eerst uitvoeren, dan opnieuw (duur) beleid ontwikkelen. Een andere prioriteit van de gemeenten ten aanzien van de bezuinigen is dat men tekorten wegwerkt zonder dat sprake is van lastenverzwaring voor de inwoners en bedrijven. Het is niet de bedoeling om tekorten op de burger te verhalen. Ook willen veel gemeenten (ongeacht politieke kleur) dat de onroerend zaakbelasting niet extra verhoogd wordt. Opvallend is dat sommige gemeenten hun tekorten ook willen gaan oplossen via een actieve lobby bij hogere overheden.

Tabel 9. Begrippen en thema's bij de verschillende speerpunten

Speerpunt	Thema's en kernbegrippen
<i>Veiligheid</i>	Integraal veiligheidsbeleid; bestuurlijke boetes via de APV; bestrijding huiselijk geweld, wijkgericht werken (betrokkenheid wijkorganisaties, inzet wijkagenten).
<i>Personeel/ Bestuurlijke organisatie/ Gemeentelijke dienstverlening</i>	Shared service centra; outsourcing; leeftijdsbewust personeelsbeleid; vernieuwing dienstverleningsconcept; digitale dienstverlening.
<i>Ruimtelijke ordening/Verkeer en vervoer</i>	Bestemmingsplan; bereikbaarheid kernen.
<i>Economie en werkgelegenheid</i>	Doelgroepenbenadering (geïntegratie jongeren, gehandicapten en laagopgeleiden); versterken ondernemingsklimaat; investeren in bedrijventerreinen; toerisme..
<i>Woningbouw</i>	'Woningbouw naar behoefte' (meer aandacht voor wensen en mogelijkheden starters en doorstromers); woonzorgzones, gedifferentieerde wijkopbouw; streven naar groei gemeente; geen uitbreiding maar inbreiding.
<i>Relatie burger-bestuur</i>	Burgerparticipatie; betrokkenheid; vertrouwen; vraaggerichtheid
<i>Bestuursstijl/ bestuurscultuur</i>	Verbeteren interne en externe communicatie (inzet ICT); doorontwikkeling dualisering
<i>Welzijn, zorg en WMO</i>	Zelfredzaamheid; ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers; doelgroepenbenadering
<i>Financiën</i>	Budgettaire invulling van beleidsvoornemens

Hoe SMART zijn afspraken verwoord?

Wanneer heldere afspraken worden gemaakt kan het bestuursakkoord een document zijn waar men niet alleen in de praktijk van het beleid een houvast aan heeft, maar waar men ook op afgerekend zou kunnen worden door maatschappelijke organisaties, burgers en door de oppositie in de gemeenteraad. Zijn doelen gehaald, hebben verantwoordelijken hun taken goed ingevuld en heeft de gemeente de klus op tijd geklaard? Om op een akkoord afgerekend te kunnen worden, en elkaar als partijen ook

onderling aan afspraken te kunnen houden, is het belangrijk dat afspraken helder zijn. Een beproefde methode om deze helderheid te waarborgen is door afspraken SMART te maken. SMART staat voor Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden. Naast het SMART maken van speerpunten, kunnen afspraken ook concreter worden door het benoemen van prestatie-indicatoren. Uit de diepteanalyse van 30 bestuursakkoorden is gebleken dat er twee soorten akkoorden zijn als het om het SMART maken van afspraken gaat.

Niet SMART maar politiek-symbolisch

Allereerst zijn er veel gemeenten waarbij men nauwelijks van 'afspraken' kan spreken, laat staan van afspraken die SMART zijn. Afspraken hebben binnen deze akkoorden veelal meer het karakter van een overeenkomst op uitgangspunten. De lezer van het akkoord krijgt zodoende een beeld van de hoofddoelen die de coalitie wil bereiken. In het akkoord wordt antwoord gegeven op vragen als: Hoe ziet de gemeente er over 4 jaar uit? Wat voor gemeentebestuur wil men zijn? Wat zijn de idealen van de coalitie? Het gaat daarbij dus om het 'grotere verhaal'. De afspraken zijn daarmee weinig specifiek, meetbaar en tijdsgebonden. Ook akkoorden met een gedegen financiële onderbouwing zijn schaars. Financiële hoofdstukken worden vooral gewijd aan uitgangspunten van financieel beleid, waarin men bijvoorbeeld stelt dat de gemeente soberheid voorstaat, of de OZB wil behouden. Een cijfermatige verantwoording van de uitgangspunten komt in de globale akkoorden meestal niet voor. Kortom: het wordt niet duidelijk met welke maatregelen en welke financiële middelen men de doelstellingen zou willen bereiken. Gezegd moet wel dat gemeenten met een globaal bestuursakkoord soms beloven dat speerpunten uiteindelijk alsnog SMART gemaakt zullen worden door details uit te werken in nog op te stellen notities.

Een aantal gemeenten kiest bewust voor een bestuursakkoord op hoofdlijnen. Een voorbeeld hiervan is de gemeente Achtkarspelen. In het akkoord van deze gemeente is getracht om in tegenstelling tot voorgaande periodes geen uitgebreid en gedetailleerd boekwerk uit te brengen waarin alle beleidsonderdelen uitvoerig worden beschreven, maar te volstaan met een aantal speerpunten. Dit is een ontwikkeling die zich steeds meer voordoet in het lokaal bestuur. Nadat gemeentebesturen jarenlang van veel kanten beschuldigd werden van een gebrek aan visie, lijkt het tij te zijn gekeerd. Bestuursakkoorden blijken nagenoeg allemaal visiestukken te zijn. Ze hebben dan ook vooral een politiek-symbolische functie. Via de akkoorden wordt bij de burger hoop en vertrouwen gewekt. Doordat vaak veel partijen zijn betrokken bij het opstellen van het akkoord wil het bestuur de afspraken voor zoveel mogelijk mensen acceptabel maken. Bovendien tracht men de inwoners via een dergelijk akkoord te activeren: Iedereen moet meedoen, met zijn allen de schouders eronder, participeer! Hoe dat precies moet worden ingevuld lijkt vaak van latere zorg te zijn. Niet alleen de kritiek op het gebrek aan visie is een oorzaak van de nadruk op hoofdlijnen, maar ook de gemeentelijke dualisering kan als aanstichter hiervan worden beschouwd. Dit blijkt onder andere uit het feit dat vooral de bestuursakkoorden die alleen door raadsfracties en niet door college zijn ondertekend, een meer visionair karakter hebben. Wanneer bestuursakkoorden ook (of soms zelfs alleen) door het college zijn ondertekend, is er al meer aandacht voor de uitvoering, de details, het tijdspad en de financiën. De gemeenteraad ziet het

dus duidelijk als haar taak de politieke piketpaaltjes uit te zetten voor een door het college nader in te vullen plan. Hierdoor zijn er enerzijds symbolische coalitieakkoorden (meestal alleen ondertekend door de raad) en anderzijds meer beleidsmatige bestuursakkoorden (vaak ook ondertekend door het college). De laatstgenoemde akkoorden waarin afspraken dus SMART zijn verwoord komen in de praktijk vrij weinig voor.

SMART en beleidsmatig

In tegenstelling tot de akkoorden op hoofdlijnen, zijn er zoals gezegd ook bestuursakkoorden waarin afspraken wel SMART zijn verwoord. Meestal zijn dit akkoorden die door het college ondertekend zijn. Bestuursakkoorden die alleen door de raad zijn ondertekend en toch SMART zijn, zijn erg schaars. Toch bestaan ze wel. Het verdient aanbeveling dergelijke akkoorden als voorbeeld te zien voor een raadsakkoord dat visie heeft en toch voldoet aan SMARTheid van afspraken. Een voorbeeld van zo'n akkoord is het akkoord uit de gemeente Arnhem. Hierin zijn de afspraken uitgesplitst in doelstellingen en maatregelen. Hierdoor is overzichtelijk wat men wil bereiken en hoe men dit bovendien denkt te gaan doen. Ook is een financiële verantwoording aan het akkoord toegevoegd, hetgeen de afspraken geloofwaardiger maakt, gezien de financiële dekking ervan. Een ander voorbeeld van een akkoord waarin afspraken uitermate SMART zijn en zelfs het karakter dragen van prestatieafspraken is de gemeente Zwolle. Dit akkoord is zowel door de raad als het college ondertekend. Het karakter van de afspraken in dit akkoord is bijzonder te noemen. De coalitie committeert zichzelf aan alle doelstellingen door onder aan ieder hoofdstuk prestatieafspraken op te stellen. Het gemeentebestuur mag afge-rekend worden op deze prestatieafspraken. De afspraken zijn hiermee concreet, meetbaar en transparant geworden. Doordat het akkoord door zowel college als raad is ondertekend zijn het bovendien breed gedragen afspraken. Hieronder is nog een laatste voorbeeld van een coalitieakkoord waarin afspraken wél SMART zijn verwoord. Het betreft het coalitieakkoord van de gemeente Heumen.

Doel	Gewenst maatschappelijk effect	Financiële vertaling (afwijkingen van huidige begroting en meerjarenramingen)
Een open en klantgerichte bestuursstijl, die uitgaat van de vraag van burgers. Burgers worden betrokken bij beleidsontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> - burgers voelen zich serieus genomen - burgers zijn deelnemers bij beleidsontwikkelingen - toename van vertrouwen van burgers in de lokale overheid - maatwerk - de gemeente communiceert meer en gericht met de burger. 	€ 1.000 structureel per jaar voor uitbreiding van de communicatie via Regiodiek en de digitale verspreiding van de gemeentelijke voorlichtingspagina's. De kosten voor interactieve website zijn opgenomen bij de informatievoorziening onder 1.3 .

7. Conclusie

Deleted: ----Page Break----

Met een analyse van 150 gemeentelijke bestuursakkoorden is nagegaan wat de voornaamste speerpunten zijn van de nieuwgevormde gemeentebesturen, hoe deze zijn uitgewerkt en wie zich hiermee heeft verbonden. Daarbij speelde allereerst de vraag hoe de praktijk van gemeentelijke bestuursakkoorden zich verhoudt tot de dualisering van de verhouding tussen raad en college. Een tweede vraag was hoe concreet en gedetailleerd beleidsvoornemens zijn uitgewerkt in bestuursakkoorden.

Dualistische bestuursakkoorden?

In een gemeentelijk bestuursakkoord worden de beleidsvoornemens weergegeven van het gemeentebestuur. In de meeste gevallen hebben de coalitiefracties zich hieraan verbonden. Dit in tegenstelling tot wat praktijk was voor de invoering van het dualisme, toen het collegeprogramma het dominante type bestuursakkoord was. Of dit de verdere dualisering van de verhouding tussen raad en college ten goede te komt, is echter onduidelijk. Aan de ene kant geven raadsprogramma's en coalitieakkoorden invulling aan de kaderstellende rol van de gemeenteraad: raadsfracties maken beleidsprioriteiten en definiëren daarmee de beleidskaders voor het college. Beleidskaders waaraan vervolgens beoordelingscriteria kunnen worden ontleend bij het uitoefenen van de controlerende rol van de raad. Hier tegenover kan worden aangevoerd dat een coalitieakkoord of raadsakkoord de coalitiefracties en het college aan elkaar bindt en de oppositie in de raad min of meer buitenspel zet. Naarmate beleidsvoornemens concreter zijn uitgewerkt zal dat eerder het geval zijn. Met een beroep op de afspraken uit het bestuursakkoord kan het college zich verzekeren van de steun van de coalitiefracties, of kunnen coalitiefracties het college dwingen de geformuleerde beleidsvoornemens uit te voeren. Van duale verhoudingen met ruimte voor politiek debat in de raad is dan geen sprake meer. Gedetailleerde collegeprogramma's – door het college vastgesteld – geven de raad zo gezien meer mogelijkheden om een herkenbare eigen rol te vervullen: omdat de coalitiefracties zich niet verbonden hebben met de uitgewerkte plannen staat het hen vrij om samen met andere raadsfracties hierop amendementen aan te brengen. Zoals de analyse van bestuursakkoorden laat zien, lijken de meeste gemeentelijke bestuursakkoorden de dualistische verhoudingen te weerspiegelen en te versterken. Bestuursakkoorden die door de raad zijn vastgesteld zijn het minst gedetailleerd, waardoor er ruimte is voor het college om zelf invulling te geven aan de gemaakte afspraken en hierover met de raad het debat aan te gaan. Bestuursakkoorden van het college zijn over het geheel genomen wat uitgebreider en gedetailleerder, maar die bieden zoals gezegd de raad de ruimte om de gemaakte plannen te bediscussiëren.

Speerpunten

Gemeentelijke bestuursakkoorden registreren de politiek-bestuurlijke tijdgeest. Na een oriënterend onderzoek van 150 van deze gemeentelijke bestuursakkoorden en een diepteanalyse van 35 gemeentelijke bestuursakkoorden, zijn de thema's blootgelegd die in de raadsperiode 2006-2010 een grote rol gaan spelen. Opvallend genoeg komen deze thema's veelal op soortgelijke wijze naar voren in totaal verschillende gemeenten. Voor de inhoud van het bestuursakkoord blijkt het niet of nauwelijks uit te maken welke bestuurlijke geleding het akkoord onderkent, wat de politieke kleur van de coalitie is, en hoe groot de betreffende gemeente is. Desalniettemin blijken individuele partijen wel een stempeel te drukken op bestuursakkoorden. Bestuursakkoorden die door de PvdA zijn ondertekend kennen

een groter belang toe aan sociale cohesie en integratie, bestuursakkoorden waaraan het CDA heeft meegewerkt onderscheiden zich door een grotere aandacht voor economie en werkgelegenheid, terwijl akkoorden met een VVD-stempel meer prioriteit geven aan woningbouw. In de mate waarin bestuursakkoorden aandacht besteden aan de verschillende speerpunten, blijken twee typen bestuursakkoorden te onderscheiden. Het eerste type is sterker op de interne organisatie gericht, het tweede legt een sterkere focus op de gemeentelijke samenleving. Deze intern gerichte bestuursakkoorden willen de 'bureaucratische' bestuurscultuur aanpakken, regeldruk terugdringen, zich meer richten op de burger; ze willen bovendien minder regels, minder bureaucratie, maar wel meer dienstverlening. De extern gerichte gemeenten willen een meer sociale gemeente. 'Iedereen moet meedoen', lijkt hier het credo te zijn. Daarom zetten veel coalities in op doelgroepenbeleid. Meer mogelijkheden voor ouderen, jongeren, gehandicapten en starters. Zowel op het gebied van wonen, werken, voorzieningen, maar ook op het gebied van zorg en onderwijs. Men wil de invoering van nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning dan ook in samenspraak met iedereen realiseren. Het moet gedifferentieerd worden, zodat het voor zoveel mogelijk mensen passende zorg oplevert. Bovendien moeten mensen zich zo lang mogelijk zelf kunnen redden in veel akkoorden. Daarbij hebben ze dan wel de hulp nodig van anderen, bijvoorbeeld vrijwilligers. Een gedifferentieerde wijkopbouw zou er aan kunnen bijdragen dat mensen elkaar kunnen helpen, maar ook dat mensen integreren en elkaars taal leren spreken. De wijk lijkt in ieder geval steeds centraler te staan in 2006. Wijkgericht werken, wijkveiligheid, wijkagenten, wijkraden, wijkbudgetten; ze zijn een veel voorkomend fenomeen in de bestuursakkoorden. De wens dat iedereen moet kunnen participeren uit zich ook in het feit dat bijna alle gemeenten inzetten op het stimuleren van werkgelegenheid en ook reïntegratie van bijstandsgerechtigden. Armoede mag niet meer voorkomen in de gemeente, daar moet een vangnet voor zijn. Maar tegelijkertijd dringen veel gemeenten er op aan misbruik van sociale voorzieningen te voorkomen. Samen zijn we daar verantwoordelijk voor, zo wordt in veel bestuursakkoorden gesteld. Burgerparticipatie speelt dan ook in veel akkoorden een rol. Inspraak wordt belangrijk gevonden. De coalities willen een gemeente om trots op te zijn, vaak ook met een rijk aanbod aan cultuur, recreatie en sport. Dit laatste wordt overigens ook als middel tot bevordering van participatie van jongeren gebruikt. Mensen moeten meer (met elkaar) gaan sporten.

Hoe concreet?

Uit dit onderzoek is gebleken dat maar weinig bestuursakkoorden SMART zijn verwoord. Voor de meeste gemeenten geldt dat het bestuursakkoord vooral een symbolische waarde heeft. Het geeft een toekomstvisie weer, het geeft richting, het stelt hoofddoelen en uitgangspunten. Het nadeel hiervan zou kunnen zijn dat de geformuleerde beleidsvisies hierdoor gemakkelijk een vrijblijvend karakter kunnen krijgen. Met vaag geformuleerde plannen kan weliswaar gemakkelijk lippen dienst worden bewezen aan uiteenlopende verkiezingsprogramma's en de wensen van verschillende politieke achterbannen, maar het is moeilijk om het gemeentebestuur hier uiteindelijk op aan te spreken. Concreet geformuleerde afspraken maken duidelijk wat van het gemeentebestuur kan worden verwacht en waarop het kan worden afgerekend. Toch is het de vraag of hiermee geen schijnzekerheid wordt geboden: als feiten en omstandigheden zich wijzigen zijn concreet uitwerkte beleidsvoornemens snel

achterhaald, hoe SMART verwoord ze ook mogen zijn. Bezien vanuit het perspectief van de duale verhoudingen tussen raad en college, is de relatieve onbepaaldheid van de geformuleerde beleidsvoornemens geen groot probleem. Bestuursakkoorden die slechts een richting aangeven bieden alle ruimte aan de raad en het college om ieder vanuit een eigen verantwoordelijkheid in te spelen op nieuwe wensen en problemen. Het gevaar dat een SMART bestuursakkoord de raad en het college veroordeeld tot een weinig flexibel en weinig responsief beleid, is immers niet ondenkbeeldig.

8. Literatuur

Begeleidingscommissie vernieuwingsimpuls dualisme en lokale democratie (2002), *De eerste klap is een daalder waard*, Evaluatieonderzoek naar de eerste fase van de invoering van de Wet dualisering gemeentebestuur. Den Haag: VNG uitgeverij.

Boogers M., P.W. Tops, A. Vries (2005), *Effecten van dualisering voor burgers: beweging naar buiten?*, Den Haag: VNG uitgeverij.

M. Boogers, P.W. Tops (1998), *De klantvriendelijke, ondersteunende en interactieve gemeente: een inhoudsanalyse van 145 collegeprogramma's in opdracht van de VNG*, Tilburg: KUB.

Castenmiller, P., M. Boogers (2002), 'Veiligheid scoort het hoogst in collegeprogramma's', in: *VNG-magazine*, nr. 46, p. 20-22.

Stuurgroep Evaluatie Dualisering Gemeentebestuur (2004), *Aangelegd om in vrijheid samen te werken*. Den Haag: Sdu.

9. Bijlage: diepteanalyse bestuursakkoorden

1. Gemeente Strijen

Kerngegevens

Gemeentegrootte: <10.000

Titel akkoord: Samen verder bouwen aan Strijen

Aanduiding: Coalitieakkoord

Type: Coalitieakkoord

Ondertekend door: Raadsfracties

Politieke kleur coalitie: Rechts (CDA en VVD)

Aantal woorden: 1911

Speerpunten

Politieke en bestuurlijke betrokkenheid

Strijen kent inmiddels een traditie van buurtschouwen, wijkcontactavonden, bijeenkomsten voor mensen die recent in Strijen zijn komen wonen, periodiek overleg met jongeren en organisaties van/voor ouderen en gehandicapten. Deze aanpak wil de gemeente onverminderd voortzetten.

Woningbouw

Woningbouw heeft voorrang in het coalitieakkoord: voor oud en jong, voor mensen met een krappe beurs, voor starters en doorstromers. Iedereen is het eens met een extra inspanning op het gebied van de woningbouw. Zowel in de sociale als in de particuliere sector.

Onderwijs en jeugd

Men vindt het belangrijk dat er zo snel mogelijk een nieuwe school wordt gebouwd in Strijen. Daarbij mag de accommodatie van de oudere scholen niet worden verwaarloosd. Bij het eerste prestatieveld van de WMO vindt men het onderwijs ook belangrijk, omdat elke school wordt beschouwd als een vitale sociale structuur die een bijdrage levert aan de sociale kwaliteit en toekomst van de gemeente.

Bedrijfsvoering

Wordt in dit akkoord niet genoemd.

Burger-Bestuur

Is de eerst genoemde prioriteit in het coalitieakkoord

Veiligheid

Komt in het akkoord niet aan de orde

Armoede/sociale cohesie/WMO

Het voeren van een armoedebeleid noemt men in het akkoord in deze tijd van groot belang. Een stevig ter hand genomen schuldhulpverlening en extra aandacht voor de inzet van bijzondere bijstand blijven nodig. De coalitie verzoekt het college de mogelijkheid voor een woonlastenfonds voor ouderen en minima te onderzoeken. Wat betreft de WMO noemt men het belangrijk dat hierover een gedachtengang ontwikkeld wordt.

Afspraken

De afspraken zijn vooral visionair, maar weinig specifiek. Alleen op het gebied van de nieuw te bouwen school noemt men precies welke school en hoe dit proces zal moeten lopen. Voor de rest zegt men vaak dat ideeën nog moeten worden uitgewerkt. Daardoor zijn het vooral doelstellingen, met als horizon het einde van de raadsperiode. De afspraken zijn daardoor niet erg goed meetbaar voor ande-

ren. Wat wil men precies. De afspraken zijn daardoor wel acceptabel voor veel partijen. Ze hebben vaak het karakter van: 'hier willen wij met veel partijen nog een gedachtegang over ontwikkelen.'

2. Gemeente Boxtel

Kerngegevens

Gemeentegrootte:

Titel akkoord: Samen leven, ruimte geven

Aanduiding: Beleidsprogramma

Type: Coalitieakkoord

Ondertekend door: Fractievoorzitters uit coalitie

Politieke kleur coalitie: Regenboog (CDA, SP, Lokaal, PvdA)

Aantal woorden:

Speerpunten

Economische duurzaamheid

Boxtel streeft naar goede contacten met het lokale bedrijfsleven. Het gaat hierbij niet om sturing, maar om samenwerking. De gemeente wil graag voorwaarden scheppen voor de verdere economische ontwikkeling van Boxtel. De gemeente ziet dus vooral een faciliterende rol voor zichzelf weggelegd. Zodoende wil men zorgen dat iedereen werk heeft en een bijdrage levert aan de economie. Werklozen weer aan het werk, meer kansen voor starters en nieuwe banen creëren in het toerisme.

Sociale duurzaamheid

Onder sociale duurzaamheid verstaat de gemeente het scheppen van voldoende voorwaarden en het leggen van verbindingen tussen (groepen van) burgers om te bevorderen dat iedereen op zijn of haar manier volwaardig kan deelnemen aan de samenleving. Een sterke sociale structuur kan volgens de gemeente voorkomen dat een tweedeling ontstaat tussen zwak en sterk, tussen arm en rijk, en tussen oud en jong. De gemeente wil hiervoor voorwaarden scheppen door: voor jongeren één beleid voor onderwijs, welzijn en zorg, integratiebeleid, terugdringing van de armoede en meer aandacht voor kunst en cultuur. Ook de WMO komt uitgebreid aan bod in het akkoord.

Ecologische duurzaamheid

In de afgelopen jaren is belangrijke vooruitgang geboekt op het terrein van ruimte, natuur en milieu. De gemeente is trots op het feit dat Nationaal landschap 'Het Groene Woud' gestalte heeft gekregen. Ook in de sfeer van de volkshuisvesting is men begonnen met de bouw van de duurzame woonwijk. Men wil zowel via de bestaande woning voorraad, als via nieuwbouw woningen beschikbaar maken voor specifieke doelgroepen zoals senioren en starters. Duurzaamheid van de woningen staat daarbij voorop.

Bedrijfsvoering

Wordt in dit akkoord niet genoemd.

Burger-Bestuur

Men wil eerder met de burger om de tafel. Het gaat om de prestaties van de gemeenschap in plaats van de gemeente. De burger moet men zien als partner en daarnaast als klant. Hoe men dit gaat doen wordt niet genoemd.

Veiligheid

Veiligheid staat bij dit akkoord onder het kopje 'Overige'. Genoemd wordt de inzet van Bestuurlijke Opsporingsambtenaren en de regionale samenwerking. Verder wordt veiligheid omtrent gevaarlijke stoffen en milieu genoemd.

Afspraken

In Boxtel zijn de afspraken wel specifiek op het punt van wat men wil bereiken met de gemeente. Bovendien kunnen alle ondertekenende partijen zich erin vinden en krijgen de overige partijen de kans aanpassingen voor te stellen. De doelen moeten worden bereikt binnen de raadperiode en het ak-

koord is bovendien gekoppeld aan het reeds bestaande visiedocument uit 2000: 'Boxtel boeit: samen op weg naar 2010' Toch is er geen specifiek tijdspad waar men zich aan verbindt. Ook zijn de afspraken weinig meetbaar, aangezien er veel afspraken worden gemaakt, zonder dat daarbij over het 'hoe' wordt gesproken.

3. Gemeente Schagen

Kerngegevens

Gemeentegrootte: 10.000-20.000

Titel akkoord: Geen

Aanduiding: Coalitieakkoord

Type: Coalitieakkoord

Ondertekend door: Raadfracties uit de coalitie

Politieke kleur coalitie: Regenboog (PvdA en VVD)

Aantal woorden: 990

Speerpunten

Woningbouw naar behoefte

Strijen kent inmiddels een traditie van buurtschouwen, wijkcontactavonden, bijeenkomsten voor mensen die recent in Strijen zijn komen wonen, periodiek overleg met jongeren en organisaties van/voor ouderen en gehandicapten. Deze aanpak wil de gemeente onverminderd voortzetten.

Sport

Prioriteit is het instellen van een Sport Advies Raad met een eigen mandaat. Er wordt daarom een (substantieel) budget samengesteld (jaarlijks) door de gemeenteraad. In de eerste periode na vorming van de nieuwe coalitie wordt een Breedtesportbeleidsplan opgesteld. Hierin wordt de behoefte aan diverse breedtesportvoorzieningen uitgewerkt. "Sport voor iedereen" wordt voor alle Schagenaars bereikbaar en betaalbaar.

Kansen voor jongeren

Een bijstandsuitkering mag voor jongeren, die voortijdig hun opleiding afbreken, absoluut geen optie zijn. Door maatwerk, leer/werkplaatsen en handhaving leerplicht, en slechts een beperkte WWB-uitkering moeten zij een betere uitgangspositie op de arbeidsmarkt verwerven.

Bedrijfsvoering

Wordt in dit akkoord niet genoemd

Burger-Bestuur

Wordt in dit akkoord niet genoemd

Veiligheid

Wordt in dit akkoord niet genoemd

Armoede/sociale cohesie/WMO

Wordt in dit akkoord niet genoemd

Afspraken

Er is in dit akkoord overeenstemming over een aantal concrete punten, zoals op het gebied van sport. Wat de rest betreft is het zeer globaal en summier van karakter. Er is geen tijdsplan uitgestippeld en ook is er geen financiering weergegeven.

4. Gemeente Wieringermeer

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	10.000-20.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Coalitiedocument
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties uit de coalitie
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (CDA, PvdA, lokale partij)
Aantal woorden:	3179

Speerpunten

Bestemmingsplan/structuurplan

De gemeente heeft een positieve grondhouding ten aanzien van het verzoek om permanente motorcrosslocatie in Wieringermeer. Ook ziet de gemeente de noodzaak van meer bedrijfswoningen. Tenslotte zal in het bestemmingsplan moeten worden geregeld of en zo ja hoe de in de onderbouwning van de noodzaak gelegde relatie agrarische activiteit – bedrijfswoningen een blijvend karakter zal hebben. Hoogbouw ziet de gemeente onvermijdelijk om starters en senioren voldoende woonruimte te kunnen bieden. Landschappelijkheid en het polderkarakter wil men zoveel mogelijk behouden.

Openbaar vervoer

Ook al heeft de gemeente op dit terrein weinig in de melk te brokkelen, toch is er sprake van zorg op dit terrein: voor inwoners van de kernen die niet over eigen vervoer beschikken zijn bepaalde voorzieningen moeilijk bereikbaar.. De coalitie wil dat onderzocht wordt of er een systeem is op te zetten om in het bijzonder de inwoners van Kreileroord meer mogelijkheden te bieden om via een vorm van openbaar vervoer bijvoorbeeld Wieringerwerf te kunnen bereiken.

Jeugd en Jongeren

Wieringermeer moet ook voor de jongere inwoners een aantrekkelijke plek zijn om te (blijven) wonen, naar school te gaan en te ontspannen. Het programma Jeugd en jongeren uit de programmabegroting 2006 bevat een groot aantal initiatieven en opties. De coalitie is van mening dat het voor de komende raadsperiode van belang is de samenhang tussen die initiatieven en opties aan te brengen.

Bedrijfsvoering

Wordt in dit akkoord niet genoemd

Burger-Bestuur

Men noemt een Jongeren Avies Raad in het kader van het jeugdbeleid. Verder geeft men aan dat het college aandacht zal moeten schenken aan de mogelijkheden van interactieve beleidsvorming, en daarbij wordt zowel de dialoog met de raad bedoeld als die met de bevolking.

Veiligheid

De coalitie vraagt aan de burgemeester en het college – ieder voor zover het zijn verantwoordelijkheid betreft – te onderzoeken hoe het is gesteld met de veiligheidsbeleving van de inwoners en dat onderzoek vergezeld te doen gaan van aanbevelingen en/of maatregelen. Als voorbeeld wordt genoemd het zogenaamde horecaconvenant. Draagt dit bij aan de veiligheid op straat bij het sluiten van de horecagelegenheden? Een tweede voorbeeld is de problematiek van de verslavende middelen. Wat is de feitelijke situatie en wat kan de gemeente daarin sturen? De coalitie ziet een toenemende aandacht voor het signaleren van huiselijk geweld. Dit type geweld kan een ernstige bedreiging vormen voor het welbevinden van de inwoners. De coalitie vindt dan ook dat dit onderdeel moet uitmaken van het eerder genoemde onderzoek.

Armoede/sociale cohesie/WMO

De aandacht zal veel uitgaan naar de voorbereidingen op de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). De raad heeft in de afgelopen periode duidelijk aangegeven daar nadrukkelijk bij te willen

worden betrokken; de coalitie bevestigt dat dit ook wat haar betreft van groot belang is. «Betrekken bij» betekent volgens de coalitie: niet met kant-en-klare producten worden geconfronteerd maar regelmatige momenten van discussie en opinievorming. De raad wenst tenminste een jaarlijkse rapportage over de invoering en uitwerking van de WMO. Op het terrein van *Werk en bijstand* ligt de nadruk op het toeleiden van uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt. De coalitie houdt daarbij echter de zorg voor de zwakkeren voor ogen: onmacht is niet hetzelfde als onwil. In het kader van de bezuinigingen zal verder het sociaal raadsliedenwerk worden beëindigd.

Wordt in dit akkoord niet genoemd

Afspraken

Het coalitiedocument voldoet niet aan de eisen van SMART-afspraken. De coalitie verwacht dat het college een eigen programma opstelt met *meetbare doelstellingen*, zowel qua *inhoud* als qua *planning*.

5. Gemeente Zwolle

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	100.000+
Titel akkoord:	Samen voor Zwolle
Aanduiding:	Collegeakkoord
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, CDA, Christenunie, Groenlinkg/Groenen)
Aantal woorden:	5409

Speerpunten

Welzijn en WMO

Met minder regels kan de drempel voor vrijwilligerswerk worden verlaagd. Ook maatschappelijke stages, verricht door jongeren, kunnen de sociale structuur versterken.

Wat betreft de invoering van de WMO wil de gemeente een actieve houding opstellen. Daarmee moet voorkomen worden dat mensen steeds meer leunen op zorgvoorzieningen. De gemeente zet daarbij vooral in op een vraaggerichte hulp- en dienstverlening met vroegtijdige signalering en zorg die op maat geleverd wordt. Daarbij is het wel belangrijk dat er voldoende geld beschikbaar komt om de nieuwe wet uit te voeren. De gemeente hoopt dat de rijksoverheid de zorgen over de financiële druk bij de verdere besluiten over de invoering van de wet wegneemt.

Ruimte voor ondernemen

Voor de ontwikkeling van voldoende werkgelegenheid is voortzetting van een krachtig economisch beleid in de komende bestuursperiode onontbeerlijk. Ruimte voor ondernemen (bedrijventerreinen, kantoren, midden- en kleinbedrijf en starters) vormt hierin voor Zwolle een belangrijk speerpunt. Arbeidsmarktbeleid is volgens de gemeente belangrijk om een optimale verbinding te krijgen tussen de werkgelegenheid in de stad en de kansen voor inwoners om werk te vinden en te houden. Men richt zich daarbij specifiek op de jongeren. Iedere jongere (tot 23 jaar) volgt een opleiding, werkt of doet mee aan werkervarings- en participatieprojecten.

Wonen

De behoefte aan 'wonen in Zwolle' blijft groot. Na Stadshagen kiest de gemeente voor beheerste groei van de stad. Basis voor het beleid met betrekking tot het ontwikkelen van woonlocaties vormt het ontwerp Structuurplan. Met partners in onze stad, zoals de woningbouwcorporaties, wil de gemeente blijven werken aan gedifferentieerde wijkopbouw. Daarbij kiest men voor een combinatie van sociale woningen, middenklasse woningen en woningen in het duurdere segment in een verhouding 30-40-30. Ook woningbouw voor doelgroepen is van belang, zoals jongerenhuisvesting en woonzorgzones voor ouderen.

Bedrijfsvoering

Er wordt niet veel aandacht besteed in het akkoord aan de bedrijfsvoering van de gemeente. De gemeente noemt zichzelf wel in vele opzichten een dienstverlener. Daarbij passen volgens de coalitie betrouwbaarheid en professionaliteit. Zwolle kan daarom rekenen op een gemeente die zorg draagt voor essentiële basisdiensten. Van goed onderhoud van de openbare ruimte tot klantgerichte producten, waarbij gemak, duidelijkheid en snelheid voorop staan.

Burger-Bestuur

Het gemeentebestuur wil open communiceren met de inwoners van de stad. Het ideaalbeeld daarbij is een serieuze dialoog, waarin alle belangen worden afgewogen. Communicatie en 'iedereen doet mee' zijn daarom sleutelwoorden voor de komende periode.

Veiligheid

Aan veiligheid is slechts een korte passage gewijd. De gemeente meent objectief te kunnen vaststellen dat Zwolle een redelijk veilige stad is. Inzet op veiligheidsprojecten is ook in de komende bestuursperiode onontbeerlijk om die veilige stad te kunnen blijven. In belangrijke mate kan aangesloten worden bij de pijlers van het integrale veiligheidsbeleid. Zwolle legt de prioriteit bij huiselijk geweld, veiligheid in de wijken en het cameratoezicht op noodzakelijke plaatsen in de stad.

WMO, armoede, sociale cohesie

Is het eerste speerpunt in het collegeakkoord

Afspraken

Het karakter van de afspraken in dit akkoord is bijzonder te noemen. De coalitie committeert zichzelf aan alle doelstellingen door onder aan ieder hoofdstuk prestatieafspraken op te stellen. Het gemeentebestuur mag afgerekend worden op deze prestatiesafspraken. De afspraken zijn hiermee concreet, meetbaar en transparant geworden. Doordat het akkoord door zowel college als raad is ondertekend zijn het bovendien breed gedragen afspraken.

6. Gemeente Mill en St Hubert

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	10.000-20.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Collegeprogramma
Type:	Collegeprogramma
Ondertekend door:	College
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (CDA, Lokale Partij, PvdA)
Aantal woorden:	3459

Speerpunten

Veiligheid

De zorg voor lokale veiligheid met daarbij een goede voorlichting is een kerntaak van de gemeente, maar de gemeente is van mening dat zij deze kerntaak alleen succesvol kan oppakken als de burgers, bedrijven en instellingen in de gemeente hier ook heel nadrukkelijk de verantwoordelijkheid in nemen. Op korte termijn zal een nieuw integraal veiligheidsbeleid worden gepresenteerd.

Openbare ruimte

Belangrijk vindt de gemeente een kwalitatief goede en veilige openbare ruimte een belangrijk speerpunt van het beleid. De verdere doorontwikkeling van de verkeersveiligheid in de gemeente, ook in het buitengebied, zal dan ook heel nadrukkelijk terugkomen in een aantal belangrijke projecten zoals de reconstructie van Udensedijk, maar zal ook meer in zijn algemeenheid bij de zorg voor een goed wegenonderhoud en aanleg en onderhoud van fietspaden een belangrijk toetsingscriterium zijn. De gemeente zal maximale inspanningen verrichten voor het behoud van een functioneel openbaar vervoer op het platteland.

Economie

De komende periode zullen de uitwerking van het centrumplan "Mill's Hart+" met de daarbij behorende concentratie van sociale en culturele activiteiten in het centrum van Mill een hoge prioriteit hebben. Kwaliteit van de voorgestane verbeteringen staat centraal, hetgeen betekent dat de hiervoor benodigde financiële middelen ook beschikbaar gesteld moeten worden, bv. door middel van de verkoop van landbouwgronden. Ook zal er een goede invulling gegeven worden aan het gebied tussen Mill-Zuid en het centrum. Op deze wijze zal de werkgelegenheid volgens de gemeente een enorme stimulans krijgen hetgeen zeer zeker ook zijn effecten zal hebben op de mogelijkheden bij het beleidsterrein werk en inkomen.

Bedrijfsvoering

De komende periode zal een nieuwe visie ontwikkeld worden met betrekking tot het dienstverleningsconcept, waarbij met name ook de mogelijkheid van één centraal loket onderzocht zal worden. Als kleinere gemeente is regionale samenwerking verder een belangrijke voorwaarde om ook in de toekomst de doelen zoals die in dit collegeprogramma geformuleerd staan te kunnen blijven nastreven. Tot slot is optimalisering van de automatisering mogelijk een belangrijke bijdrage leveren in de verdere doorvoering van efficiency binnen de ambtelijke organisatie. Daarnaast komen er een groot aantal ontwikkelingen op gemeenten af zoals de verplichte basisregistraties, het Burgerservicenummer, DigiD, modernisering Gemeentelijke Basisadministratie, Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen en het Geografisch Informatiesysteem. Al deze ICT-vernieuwingen zullen een grote impact hebben op de werkwijze van de organisatie en de wijze communiceren met de burger. Ook met betrekking tot dit onderwerp wordt regionale samenwerking als een belangrijke factor voor succesvolle implementatie gezien.

Verder is het college van mening dat het verschuiven van rijkstaken naar gemeentelijk niveau altijd gepaard dient te gaan met een adequate financiële compensatie vanuit het Rijk en zal dit standpunt ook blijven uitdragen.

Burger-Bestuur

De burgers zullen worden betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van het lokale beleid. Men noemt hierbij de mogelijkheid van de benoeming van burgerleden in raad- en adviescommissies, het spreekrecht in de raadsvergadering en commissievergaderingen en het actief deel laten nemen in klankbordgroepen.

Daarnaast is goede voorlichting aan en communicatie met de burger heden ten dage noodzakelijk. De gemeente maakt daarbij optimaal gebruik van de mogelijkheden zoals de Koerier, de lokale radio en TV en de gemeentelijke website. Overleg met dorps- en wijkraden zijn voor de gemeente ook erg belangrijk.

Veiligheid

Is de eerstgenoemde prioriteit van het coalitieakkoord

Sociale cohesie/armoede/WMO

Welzijn en zorg wordt als belangrijk aandachtspunt genoemd. De gemeente wil bij de invulling en uitvoering van deze wet, een nauwe samenwerking met alle betrokken partijen realiseren, met name de cliënten welke straks een beroep zullen doen op die WMO. Men wil dat deze groep zo lang mogelijk in de eigen sociale omgeving kan blijven wonen. Hiertoe zal goede ondersteuning geboden moeten worden aan de mantelzorgers en vrijwilligers om de daadwerkelijke uitvoering van de WMO realiseerbaar te maken en te houden.

Afspraken

De hoeveelheid wensen voor de toekomst is in dit coalitieakkoord erg hoog. Dit lijkt ten koste te gaan van de specificiteit en gedetailleerdheid van de genoemde punten. De speerpunten zijn daardoor moeilijk meetbaar en afrekenbaar. Ook een financiële onderbouwing onderbreekt in dit document. Men belooft dit later te presenteren in een strategisch financiële visie.

7. Gemeente Arnhem

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	100.000+
Titel akkoord:	Iedereen doet mee
Aanduiding:	Coalitieakkoord
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, Groenlinks, CDA)
Aantal woorden:	4993

Speerpunten

Participatie, werk, armoede

Arnhem wil streven naar meer banen. Economische activiteit stimuleren – dat is één van de grootste uitdagingen van deze coalitie. Iedereen moet daaraan mee kunnen doen. Jong, oud, laag opgeleiden, werklozen, en gehandicapten.

Zorgzaam WMO

Mede door de Wet Maatschappelijke Ondersteuning staat Arnhem aan de vooravond van veranderingen in de zorg. Voor de coalitie is daarbij van wezenlijk belang dat goede zorg wordt gegarandeerd, de toegang tot zorg dichtbij huis ligt en de zorg vanuit de vraag wordt benaderd. Dit betekent zorg waarin ook ruimte is voor vrijwilligers, mantelzorgers, en andere vormen van maatschappelijke betrokkenheid. Hiermee wil de gemeente de sociale cohesie in de stad bevorderen.

Keuzevrijheid wonen

De coalitie zet stevig in op goed en betaalbaar wonen. De keuzevrijheid moet toenemen. Dat betekent een ruim en gevarieerd woningaanbod. Vertrekpunt hierbij blijft de vastgestelde Woonvisie. Om aan de vraag te voldoen gaat de gemeente veel huizen bouwen. Met de toename van woningen wil men samen met een scala van andere maatregelen, meer kansen bieden voor starters op de woningmarkt.

Bedrijfsvoering

De coalitie wil een open houding van de organisatie, maar ook gewoon goede klantgerichte dienstverlening. Die dienstverlening zal de komende jaren een flinke ontwikkeling doormaken. Niet alleen door technische mogelijkheden, maar ook omdat de gemeente zelf actief gaat meewerken aan het project "Andere Overheid".

Burger-Bestuur

De gemeente wil goed communiceren met inwoners bij ontwikkelingen in de stad of beleid dat wordt negastreefd. Daarnaast wil men goed verantwoord en bijtijds kijken of men op de juiste weg zit.

Veiligheid

Op het gebied van veiligheid wil men vooral meer veiligheid in de wijk creëren. De doelstelling daarbij is een veiliger stad en wijk door een gezamenlijke en samenhangende inzet van bewoners, politie, organisaties en de gemeente. Enkele voorgestelde maatregelen: wijkverkeersplannen (30 km zones), oog voor veiligheid bij omgevingsplannen, meer invloed van wijkorganisaties op de inzet wijkagenten bij de bestrijding van overlast en kleine criminaliteit, oplossingen voor de zgn. hufteproblematiek, waarbij in extreme gevallen ingrepen als gedwongen verhuizing niet uitgesloten zijn, de haalbaarheid van de invoering van bestuurlijke boetes via de APV bezien.

Sociale cohesie/armoede/WMO

Sociale cohesie en WMO vormen één van de eerstgenoemde speerpunten. Wat betreft armoede zegt het akkoord het volgende:

Actieve betrokkenheid bij de samenleving van (langdurig) bijstandsgerechtigden wil men stimuleren door deze mensen maatschappelijk zinvolle activiteiten te laten doen. Men wil voorkomen dat een laag inkomen een belemmering vormt om mee te doen aan de samenleving.

Afspraken

De afspraken zijn uitgesplitst in doelstellingen en maatregelen. Hierdoor is overzichtelijk wat men wil bereiken en hoe men dit bovendien denkt te gaan doen. Dat laatste ontbreekt nogal eens in onderzochte bestuursakkoorden. Ook is een financiële verantwoording aan het akkoord toegevoegd, hetgeen de afspraken geloofwaardiger maakt, gezien de financiële dekking ervan.

8. Gemeente Steenwijkerland

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	20.000-50.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Coalitieakkoord
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	(Regenboog) PvdA, CDA, Christenunie
Aantal woorden:	3056

Speerpunten

Sociale woningbouw

De gemeente heeft in een notitie aangegeven te willen groeien naar circa 49.000 inwoners. Daarom wil men op veel locaties woningen bouwen, waarvan gemiddeld 30% sociale woningbouw, inclusief het bouwen voor specifieke doelgroepen. Om de groei te kunnen realiseren wil men aan inbreiding doen

Werkgelegenheid

Er vindt actieve acquisitie plaats met voorrang gericht op vestiging van bedrijven in de dienstverlening, handel en toerisme en met speciale aandacht voor innovatieve bedrijven, mede bedoeld om de werkgelegenheid van hoger opgeleiden te bevorderen; De coalitie belooft dat er in de komende periode tenminste 1850 nieuwe banen worden gecreëerd.

Zorg/WMO

De voor de Wet Maatschappelijke Ontwikkeling (WMO) ter beschikking komende middelen worden geoormerkt. Recht op individuele zorg en ondersteuning is uitgangspunt in het nader vorm te geven beleid m.b.t. de WMO. De WMO wordt volgens de procedure van agenda 22 van de VN ingevoerd en vanwege de importantie als afzonderlijk project behandeld onder verantwoordelijkheid van een projectwethouder.

Bedrijfsvoering

De in gang gezette ontwikkeling van de ambtelijke organisatie naar een vraaggestuurde- en klantvriendelijke organisatie wordt met kracht voortgezet. In het bijzonder de uitbreiding en verbetering van de elektronische dienstverlening behoeft intensieve aandacht. Onverkort wordt een verbetering van de telefonische en schriftelijke communicatie met de burger nagestreefd. Overtollige regelgeving wordt nadrukkelijk teruggedrongen

Burger-Bestuur

Het aanstellen van een onafhankelijk mediator/ombudsfunctionaris wordt, complementair aan het bestaande beleid m.b.t. de klachtenregeling, overwogen. Achterliggende gedachte hierbij is dat burgers, indien zij vastlopen in het vinden van de juiste weg in de ambtelijke organisatie, worden geholpen. Uitwerking wordt gegeven aan de opgestelde dorps- en buurtplannen. Daarbij wordt de continuïteit van de gemaakte afspraken gewaarborgd.

Veiligheid

Ontwikkelen en ondersteunen van buurtnetwerken (school, welzijn, politie, gemeente etc.). Hierbij wordt het gemeentelijk preventienetwerk nadrukkelijk betrokken. Verder stuurt men aan op een versteviging van het instituut "wijkagent".

Sociale cohesie/armoede/WMO

De invoering van de WMO wordt als een van de eerste speerpunten genoemd. Sociale cohesie komt meer impliciet aan de orde in het akkoord. Armoede komt in het akkoord niet aan de orde.

Afspraken

De afspraken hebben het karakter van een belofte. Hiermee komt duidelijk de politiek-symbolische functie van het akkoord naar voren. SMART zijn de afspraken echter niet te noemen. Ze zijn weinig meetbaar, weinig specifiek en ook is er veelal geen tijd aan verbonden. Een financiële verantwoording ontbreekt ook. Er is enkel een hoofdstuk gewijd aan uitgangspunten van financieel beleid. Er worden dus geen harde cijfers gepresenteerd.

9. Gemeente Rotterdam

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	G3
Titel akkoord:	Perspectief voor iedere Rotterdammer
Aanduiding:	Coalitieakkoord
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties uit de coalitie
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, CDA, VVD, Groenlinks)
Aantal woorden:	4864

Speerpunten

Integratie, emancipatie, participatie en burgerschap.

In dit akkoord gaat het er vooral om dat iedere burger weer meedoet. Er moet een wederkerige relatie ontstaan tussen burgers en ook tussen burgers en de gemeente. De maatschappij dient geen buitenstaanders meer te kennen.

Onderwijs, jeugd en gezinnen

Rotterdam wil de beste onderwijsstad worden. Goed onderwijs is onontbeerlijk voor de toekomst van de stad. Hierin heeft iedereen verantwoordelijkheid. Zo moeten ouders zorgen dat hun kinderen (op tijd) op school komen. Als dit niet gebeurt belooft het gemeentebestuur ouders hierop aan te spreken.

Economie en werkgelegenheid

De coalitie wil het ondernemersklimaat stimuleren. Speerpunten hierbij zijn het ontwikkelen van de Tweede Maasvlakte en Mainport Rotterdam

Bedrijfsvoering

Men wil de bureaucratie terugdringen en een regelvermindering realiseren.

Burger-Bestuur

Men wil dicht bij de burger staan en inspraak vergroten via stadsdebatten, inspraakavonden en burgerpanels.

Veiligheid

De coalitie zet in op stevige repressie en daarnaast een duurzame ontwikkeling van preventieve veiligheidsmaatregelen. Ook een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor schoon, heel en veilig wordt als waardevol beschouwd. Persoonsgerichte aanpak blijft topprioriteit voor de politie. Het gaat hierbij vooral om overlastgevend, criminelen en verslaafden.

Sociale cohesie/WMO/Armoede

Vertrouwen is bij de invoering van de WMO een sleutelwoord volgens de coalitie. Daarom wil men de burger een rol geven bij de invulling van de WMO in de gemeente. Daarbij wil men een regelarm fonds voor burgerinitiatieven instellen. Dit gaat volgens het principe van premie op actie.

Afspraken

De afspraken zijn voor al op hoofdlijnen en uitgangspunten. Er wordt aangegeven waar nog gedachtes over ontwikkeld moeten worden. Ook wordt de college de opdracht gegeven met een 100-dagenplan te komen naar aanleiding van het akkoord. Deze afspraak is wel SMART.

10. Gemeente Leeuwarden

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	50.000-100.000
Titel akkoord:	Leeuwarden werkt!
Aanduiding:	Collegeprogramma
Type:	Collegeprogramma
Ondertekend door:	College
Politieke kleur coalitie:	Onbekend
Aantal woorden:	7370

Speerpunten

Cultuur

Leeuwarden is volgens de opstellers van het akkoord de culturele hoofdstad van Fryslân. Er wordt ingezet op het behouden en versterken van de culturele infrastructuur die behoort bij de stedelijke identiteit. Een cultureel klimaat dat zowel aantrekkelijk is voor Leeuwarders als mensen van buiten Leeuwarden. Daarnaast wordt het cultureel erfgoed gekoesterd en vitaal gehouden

Jeugd en onderwijs

Uitgangspunt is dat geen kind buiten de boot valt, in de hele leeftijdsgroep van 0 tot 23 jaar. Iedere jongere volgt onderwijs of is aan het werk of er is een combinatie van werken en leren. Per jeugd categorie wordt aangegeven wat men wil bereiken.

Economie en toerisme

Men wil het bedrijfsleven stimuleren en de dienstensector versterken. Ook ziet men nieuwe kansen in het toerisme. In aansluiting op de Stadsvisie kiest Leeuwarden voor versterking van de relatie tussen cultuur en economie/toerisme, het benutten en versterken van de potenties van water, en de versterking van de combinatie van winkelen, horeca en evenementen in de stad. Opvallend is het besluit dat de toeristenbelasting wordt afgeschaft.

Bedrijfsvoering

Leeuwarden is één van de weinig extern-gerichte gemeenten die een paragraaf in het akkoord aan bedrijfsvoering heeft gewijd. Verdere verbetering van de dienstverlening ziet men als een absolute noodzaak. De gemeentelijke services wil men in toenemende mate ook via de elektronische weg beschikbaar laten zijn. Men wil tevens een vraaggestuurd klantcontactcentrum inrichten. De filosofie en uitgangspunten zoals neergelegd in de nota "De goede dingen goed doen", sturingsmodel van de gemeente Leeuwarden zijn en blijven leidraad en toetsingskader voor de bedrijfsvoering.

Burger-Bestuur

De gemeente wil de samenleving betrekken bij beleidsontwikkeling door middel van hoorzittingen, burgerpanels, website e.d.

Veiligheid

De gemeente streeft naar een integrale veiligheidsaanpak waarbij ook via andere beleidsterreinen een bijdrage geleverd wordt. Men wil daarbij *Meer op wijkschaal inzetten*. Nog besloten moet worden of het cameratoezicht en de stadswachten zullen worden voortgezet.

Sociale cohesie/armoede/WMO

Sociale cohesie is impliciet in het hele akkoord verwerkt. Zo wil men via kunstprojecten in de buurt (onder het kopje cultuur) de sociale cohesie bevorderen. Het uitgangspunt voor de invulling van de WMO is dat alle burgers zoveel mogelijk mee kunnen doen aan de samenleving. Wij zien het als onze opdracht om de inwoners van de gemeente Leeuwarden, rijk en arm, jong en oud, ziek en gezond, fysiek en sociaal met elkaar te verbinden. Kortom; meedoen en verbinden. Armoede komt in het ak-

koord niet aan de orde. Wel staat er een korte passage in over integratie. Dit zou o.a. bereikt moeten worden via taalcursussen.

Afspraken

Het akkoord is zeer uitgebreid. Dit zorgt niet voor veel details, maar vooral voor veel onderwerpen. De afspraken zijn daardoor vooral op grote lijnen gemaakt. Behalve het noemen van een paar projecten is het akkoord weinig concreet en daardoor moeilijk meetbaar. De financiële onderbouwing is meer een beschrijving van uitgangspunten en risico's van financieel beleid dan een cijfermatig overzicht.

11. Gemeente Vaals

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	10.000-20.000
Titel akkoord:	Een beter Vaals
Aanduiding:	Coalitieprogramma
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, CDA, Groenlinks)
Aantal woorden:	3149

Speerpunten

Menselijke maat, mens centraal

Mensen binden aan Vaals is de centrale opgave in de komende raadsperiode. Het inwonertal loopt terug en de samenstelling van de bevolking gaat sterk vergrijzen. Twee ontwikkelingen die het gemeentebestuur wil doorbreken. Voldoende, betaalbare, toegankelijke woningen zijn een eerste vereiste om mensen in Vaals te houden c.q. naar Vaals toe te halen.

Solidariteit/WMO

Vaals wil solidair zijn met mensen die de steun en hulp van de gemeente hard nodig hebben. Deze periode zal zich kenmerken door investeringen in mensen, met daarbij extra aandacht voor de mensen die zich om welke reden dan ook in een achterstandsituatie bevinden. De coalitie wil de voorzieningen voor de WVG-geïndiceerden op een hoger kwalitatief niveau tillen. Daarbij staat niet het budget maar de gewenste kwaliteit centraal. Dat is ook het uitgangspunt bij de komende discussie over de WMO.

Toerisme

Meer halen uit toerisme omdat toerisme onze belangrijkste economische motor is. Sinds kort is er weer sprake van een lichte stijging van het aantal overnachtingen in Vaals. Dit in tegenstelling tot de cijfers in de regio. Het gaat dus weer beter met het toerisme in Vaals, maar het kan naar onze mening altijd nog beter.

Bedrijfsvoering

De coalitie geeft aan een klantgerichte, dienstverlenende gemeente te willen zijn, die bovendien kansen van (eu)regionale samenwerking benut.

Burger-Bestuur

De reeds in de vorige raadsperiode in gang gezette oriëntatie op de inwoners van Vaals zal versterkt voortgezet worden. De gemeente zal haar beleidsvormingsproces zodanig inrichten dat burgers zo vroeg mogelijk en structureel betrokken worden. De gemeenteraad zal bij elk voorstel alert zijn op de vraag of de inbreng van de burgers daadwerkelijk heeft plaats gevonden. Verder zullen de adviesraden omgevormd worden tot denktanks, tot overlegpartners voor bestuurders en ambtenaren. Tot slot zal de gemeenteraad veel meer tijd buiten het gemeentehuis gaan doorbrengen om ter plekke en direct van inwoners te horen wat zij van zaken vinden.

Veiligheid

Regelmatige schouwen moeten een beeld opleveren van de objectieve en subjectieve veiligheidssituatie. Waar nodig en mogelijk worden inbreuken op het veiligheidsgevoel aangepakt. Voor de gemeente heeft de aanpak van de drugsverkoop vanuit woonhuizen absolute prioriteit. In overleg met de politie wil men bekijken hoe dit aan te pakken. Op basis van cijfermateriaal gaat de gemeente met de politie praten over geweld in de gemeente. Speciale aandacht is hierbij voor huiselijk geweld.

Afspraken

Er worden vooral hoofdlijnen gegeven. De coalitie schetst zodoende hoe zij graag wil dat de gemeente er op alle beleidsterreinen in de toekomst uitziet. Ze zegt daarbij globaal hoe zij dit gaat doen. Bijvoorbeeld: 'We maken een voorziening voor verenigingen met grote investeringen in aantocht, zoals bijvoorbeeld nieuwe uniformen of instrumenten.' Hoe deze voorziening eruit komt te zien wordt echter niet specifiek verteld. Ook wordt niet gezegd binnen welke termijn dit geregeld zal worden.

12. Gemeente Achtkarspelen

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	20.000-50.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Coalitieakkoord
Type:	Collegeprogramma
Ondertekend door:	Raadsfracties en college
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (CDA, PvdA, Christenunie)
Aantal woorden:	3213

Speerpunten

Onderwijs en jongeren

De gemeente wil een jongerenraad in het leven roepen om jongeren meer betrokken te maken bij de gemeente. Ook wil men het project "Jong in Fryslân" implementeren door middel van het project "Jong in Achtkarspelen"; wil men gerichte voorlichting over (voorkomen van) schulden bij jongeren; en wil men mogelijkheden nagaan voor maatschappelijke stages in zorg- en hulpverlening en het voortgezet onderwijs. Als laatste wil men meer inzetten op kwaliteit van onderwijs.

Zorg en welzijn

De gemeente wil een solide wettelijke en organisatorische basis creëren van de WMO. Men wil daarbij nagaan in hoeverre binnen de Wmo de kwaliteit van de voorzieningen voor gehandicapten kan worden verbeterd; Men wil een cliëntenraad instellen om zodoende voldoende maatschappelijk draagvlak te realiseren; Voorts streeft men naar beschikbaarheid van voldoende capaciteit van de ouderenadviseur. Omdat vrijwilligerswerk volgens de coalitie belangrijker wordt naarmate een groter beroep op mantelzorgers zal worden gedaan, dient een vrijwilligerscentrale te worden opgezet voor het matchen van vraag en aanbod van zorgtaken.

Werk en bijstand

De gemeente wil uitkeringen koppelen aan werk, met het project Work First! Dit project kan een belangrijke bijdrage leveren aan de toeleiding van uitkeringsgerechtigden tot de arbeidsmarkt. In dit verband dient onderkend te worden dat de zorg voor duurzame werkgelegenheid één van de beste denkbare sociale randvoorwaarden is. Nadruk zal komen te liggen op reïntegratie. Ook moet er meer aandacht zijn voor minima en bijzondere bijstand.

Bedrijfsvoering

Uitgangspunt is een dienstvaardige overheid met een deskundig ambtelijk apparaat. Een ingezette positieve cultuurverandering wordt ook onder nieuwe omstandigheden onverminderd gecontinueerd. Ook wenst men een duidelijk beleid rond communicatie. Dit wil men o.a. bereiken door het uitbouwen van de gemeentelijke website. Voorts wil de coalitie werken aan klantgerichtheid, snelle afhandeling van klachten via een meldpunt overbodige, onnodige, betuttelende of beperkende regels. In het kader van NOFA wordt samengewerkt met naburige gemeenten waar dit voordelen voor de gemeente oplevert.

Burger-Bestuur

Het college wenst de afstand tussen overheid en burgers te verminderen. Een goede communicatie – ook interactief en op basis van internet – is hiervoor onontbeerlijk. Andere oplossingen worden echter niet aangedragen.

Veiligheid

In het kader van de openbare orde streeft de gemeente naar uitbreiding van bevoegdheden van dorpswachten o.a. bij overlastsituaties, en het toekennen van verbalisatiemogelijkheden bij eenvoudige overtredingen. Ook wil men huiselijk geweld tegengaan door gerichte

voorlichting en hulpverlening. Ook de toepasbaarheid van Rampenplannen dient in de komende jaren te worden beproefd. De in gang gezette discussie over openbare verlichting van fietspaden in het buitengebied dient te worden voortgezet. De burger moet een maximaal veiligheidsgevoel krijgen door bereikbaarheid en zichtbaarheid van politie en toezichthouders. Tot slot wil de gemeente het integraal veiligheidsbeleid uitbouwen.

Armoede/Sociale cohesie/WMO

De WMO is het tweede speerpunt van het akkoord. Armoede en sociale cohesie komen verder niet aan de orde.

Afspraken

Volgens de opstellers van het akkoord is getracht om in tegenstelling tot voorgaande periodes geen uitgebreid en gedetailleerd boekwerk uit te brengen waarin alle beleidsonderdelen uitvoerig worden beschreven, maar te volstaan met een aantal speerpunten die geënt zijn op de programma-indeling zoals die in de programmabegroting 2006 is opgenomen. Daardoor zijn de afspraken in het akkoord zelf niet SMART te noemen, maar vormen meer speerpunten op hoofdlijnen. Draagvlak voor de afspraken is gecreëerd doordat het akkoord zowel door raad als college is ondertekend.

13. Gemeente Hengelo

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	50.000-100.000
Titel akkoord:	Samen zichtbaar beter
Aanduiding:	Collegeprogramma
Type:	Collegeprogramma
Ondertekend door:	College
Politieke kleur coalitie:	Regenboog(PvdA, CDA, Groenlinks)
Aantal woorden:	8386

Speerpunten

Ondernemende stad

Hengelo wil een vooraanstaande rol in de Twentse economie spelen en wil een ondernemende stad zijn. Na drie jaren van te hoge werkloosheid en economische achteruitgang zijn er in 2005 tekenen van herstel van de vitaliteit en dus ook van de werkgelegenheid in Hengelo. De afgelopen jaren zijn goede initiatieven ontwikkeld voor versterking van de economie, maar voor een gezonde economische toekomst van Twente zijn extra en vooral vernieuwende inspanningen nodig. Alleen door op meerdere deelreinen van de stedelijke economie een stimulerend beleid te voeren denkt de gemeente veel mensen perspectief bieden op gevarieerde en duurzame arbeid.

Sociale cohesie

Buurtten waar bewoners centraal staan en op een volwaardige manier kunnen deelnemen aan de samenleving. Dat is wat de gemeente wil bereiken. Het welzijn van een ieder staat daarbij voorop. De voor Hengelo karakteristieke en prettige menging van bevolkingsgroepen vormt ook voor de toekomst ons uitgangspunt. Het relatief veilige en tolerante klimaat van Hengelo vormt een basisvoorwaarde voor het gevoel van een ongedeelde stad. Een stad waarin alle groepen zich vrij kunnen bewegen, kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer en zich vooral thuis voelen.

Maatschappelijke ondersteuning/WMO

De nieuwe verantwoordelijkheid die de gemeente krijgt met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning biedt nieuwe kansen maar vraagt ook om extra inspanningen. Het college wil dat burgers zich zo lang mogelijk zelf kunnen redden in deze maatschappij. Door het bieden van ondersteuning op maat voor burgers in de eigen woonomgeving. Naast eigen verantwoordelijkheid en keuzevrijheid van burgers ten aanzien van individuele voorzieningen, zal het college werken aan een goed en bereikbaar stelsel van zorg- en welzijnsvoorzieningen in de wijken.

Bedrijfsvoering

Op dit punt wordt niet expliciet ingegaan in het coalitieakkoord.

Burger-Bestuur

Vergroten van de betrokkenheid en de participatie van de bevolking bij gemeentelijk beleid blijft een speerpunt. Via versterking van de wijkaanpak (wijkavonden), Trefpuntbijeenkomsten met de gemeenteraad en via internet biedt de gemeente ruimte voor daadwerkelijke betrokkenheid bij de beleidsvoorbereiding. Onder het motto 'Samen, zichtbaar, beter' zal het college zichtbaarder zijn voor zijn burgers en zal het regelmatig in het openbaar verantwoording afleggen over het beleid.

Veiligheid

Men wil in het Integraal Veiligheidsbeleid een aanscherping / aanvulling verzorgen van het beleid m.b.t.

- veelplegers: de regie op nazorg zal breder worden getrokken dan enkel de groep veelplegers;
- wijkveiligheid: punten van aandacht zijn hierbij het toezicht in de openbare ruimte

in relatie tot stadswacht/ stadstoezicht en politie;
• jeugd en veiligheid

Afspraken

In het eerste deel van het coalitieakkoord staan geen concrete afspraken, maar vooral speerpunten. Het tweede deel bestaat meer uit beleidsprioriteiten gekoppeld aan beleidsprogramma's per thema. Toch zijn de afspraken niet goed meetbaar of afrekenbaar. Er zijn geen meetbare doelen gesteld, maar vooral situaties gesteld die men wil bereiken.

14. Gemeente Veldhoven

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	20.000-50.000
Titel akkoord:	Samen werken voor en met burgers
Aanduiding:	Coalitieprogramma
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Onduidelijk
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (Lokaal, PvdA, VVD)
Aantal woorden:	2639

Speerpunten

Wonen

Voor alle doelgroepen dient volgens de coalitie voldoende te worden gebouwd. Levensloopbestendig en flexibel bouwen is uitgangspunt. Op geschikte locaties moet het mogelijk zijn om grondgebonden woningen voor senioren te realiseren. Heroverweging van bestaand beleid op onderdelen is wenselijk. Er dient hoe dan ook substantieel gebouwd te worden voor starters

Leefbaarheid en welzijn

De WMO verdient volgens de coalitie een gedegen uitvoering. De inbreng van belanghebbenden dient volledig te worden benut om een lokale visie op zorg en welzijn te ontwikkelen. Ook zal de komende periode sterk worden ingezet op bestrijding van de oorzaken van armoede in Veldhoven. Uitgangspunt hierbij is het leveren van maatwerk. Daarin zullen de mogelijkheden die wet en regelgeving bieden, volledig worden benut. Waar nodig komen extra middelen beschikbaar. Tevens zal worden ingezet op het investeren in mensen met weinig kansen op werk.

Economie en werkgelegenheid

Het economische beleid zal worden gericht op het bevorderen van de werkgelegenheid in Veldhoven. De ambtelijke capaciteit voor Economische Zaken zal worden uitgebreid. Een extra aandachtspunt is startende ondernemers ondersteuning bieden. Daarnaast zal de gemeentelijke regelgeving worden teruggedrongen. Onderzocht zal worden hoe het aantal vergunningen te verminderen is en het aanvragen ervan te vergemakkelijken.

Bedrijfsvoering

De gemeente wil zorgdragen voor een klantgerichte dienstverlening. Verder streeft de coalitie ernaar om vóór het einde van 2006 te komen met een inventarisatie van de gemeentelijke besluitvormingsprocessen, waaraan voorstellen worden gekoppeld over de relatie tussen commissies en raad. Ook acht de gemeente regionale samenwerkingsverbanden van groot belang.

Burger-Bestuur

Burgerparticipatie zal inhoud worden gegeven en daadwerkelijk in de praktijk worden gebracht, ook op wijkniveau. Onmiddellijk na het aantreden van de coalitie start een onderzoek naar hoe dit praktisch handen en voeten te geven. Men overweegt nieuwe instrumenten voor interactieve beleidsvorming, zoals het organiseren van 'debatavonden', een permanent 'Veldhoven panel' en samenspraak bij grote en kleine projecten. De vertrouwensrelatie tussen burger en overheid dient te verbeteren. Een goede vorm van burgerparticipatie vraagt daarom ook om een cultuuromslag in de gemeentelijke organisatie.

Veiligheid

Structurele aandacht voor openbare orde en veiligheid staat buiten kijf. De gemeentelijke regisseursrol zal worden uitgebouwd. Op wijkniveau zullen we initiatieven nemen om uitvoerenden vanuit diverse disciplines bij elkaar te brengen om ongewenste ontwikkelingen zo snel mogelijk op te pakken.

Afspraken

De coalitie in Veldhoven geeft een na te streven ideaalbeeld van de gemeente en noemt verbeterpunten om aan te werken. Het blijft echter een globale visie op de goede gemeente. Het zijn geen tijdsgebonden, specifieke en financieel onderbouwde uitspraken. Daarom is het al dan niet waarmaken van de beloftes moeilijk te meten en af te rekenen.

15. Gemeente Lelystad

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	50.000-100.000
Titel akkoord:	Iedereen doet mee
Aanduiding:	Collegeprogramma op hoofdlijnen
Type:	Collegeprogramma
Ondertekend door:	Raadsfracties en college
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, CDA, VVD, Christenunie)
Aantal woorden:	4286

Speerpunten

De gemeente en haar burgers

Iedereen doet mee, dat is het motto van deze coalitie. De burger hoort centraal te staan. Dat betekent dat de overheid vraaggestuurd en klantgericht te werk zal moeten gaan.

Binding en ontmoeting als sociaal element

Het college denkt sociale cohesie tussen burgers te kunnen vasthouden en versterken door economische en maatschappelijke ontwikkeling in relatie tot elkaar aan te pakken. Vanuit deze gedachte wil het college dan ook extra inzetten op het vergroten van de werkgelegenheid voor de Lelystadse inwoners. Dit wil men doen door werkzoekenden naar werk te geleiden, en -in combinatie met het bestrijden van fraude en misbruik van sociale voorzieningen - er voor te zorgen dat minder mensen gedwongen worden een beroep te doen op een bijstandsuitkering. Verder vindt men het vergroten van participatie en integratie van nieuwe Nederlanders van groot belang.

Jeugd en jongeren

Het jeugdbeleid heeft tot doel de eigen kracht van kinderen en jongeren te bevorderen en jeugdigen te betrekken bij de samenleving en alles wat daarin gebeurt. Om alle kinderen gelijke kansen te bieden in onze samenleving is kwalitatief hoogwaardig onderwijs een noodzaak volgens de coalitie. Daarom is een groot aantal actiepunten opgesteld. Zoals Zomerschool, besturenfusie voortgezet onderwijs etc.

Bedrijfsvoering

Op het gebied van bedrijfsvoering staat een passage over het gemeentelijk huishoudboekje. Men moet zuinig aan doen om een solide financiële basis voor het voorgenomen beleid te kunnen waarborgen. Ook zal de bedrijfsvoering meer klantgericht en wijkgericht moeten zijn.

Burger-Bestuur

Over deze relatie wordt weinig meer gezegd dan de gewenste betrokkenheid van burgers bij de gemeente, maar vooral bij elkaar.

Veiligheid

Veiligheid wordt maar kort aan de orde gebracht. De coalitie geeft aan dat woninginbraakpreventie, voldoende toezicht in de openbare ruimte en een goede samenwerking tussen politie en hulpverleningsinstanties van het grootste belang is. Er wordt gestreefd naar het aanstellen van een tweede wijkagent per wijk, die ook daadwerkelijk beschikbaar blijft voor de wijk. Hierover zal het college overleg voeren met de Korpsbeheerder.

Armoede/sociale cohesie/WMO

De gemeente moet in het kader van de WMO zorgen voor een samenhangend stelsel van ondersteuning van kwetsbare inwoners. Het is daarbij van belang dat mensen zoveel mogelijk in staat worden gesteld sociale contacten te kunnen blijven onderhouden. Een snelle toeleiding naar zorg, klantvriendelijke indicatie, een één-loket functie, een maatschappelijk klankbord en het faciliteren van mantelzorgers zijn de inhoudelijke kaders voor het college bij de invoering van de WMO. Deze

kwantitatieve doelstellingen zijn voor dit college in de eerste plaats leidend en niet het door het Rijk beschikbaar te stellen budget.

Afspraken

In dit akkoord is een duidelijk onderscheid gemaakt tussen hoofddoelstellingen en actiepunten. Doordat het akkoord door zowel raad als college is ondertekend zijn de actiepunten concreet en gedetailleerd. Daardoor is het meetbaar en afrekenbaar. Ook wordt toegezegd een budgettair dekkingsvoorstel te presenteren voor alle actiepunten.

Verdiepend onderzoek intern cluster

Onderzochte akkoorden: Haarlem, Drechterland, Landsmeer, Schinnen, Roosendaal, Apeldoorn, Leiderdorp, Ouderkerk, Volendam, Soest, Eindhoven, Utrecht, Heumen, De Wolden

1. Gemeente Haarlem

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	100.000+
Titel akkoord:	Sociaal en solide
Aanduiding:	Coalitieakkoord
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	College en raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, VVD, SP)
Aantal woorden:	8682

Speerpunten

Actief zichtbaar bestuur

Het bestuur van Haarlem wil krachtig en zichtbaar aanwezig zijn in stad en regio, heldere kaders stellen en ruimte bieden aan burgers en instellingen. In deze bestuursstijl past het om Haarlemmers en hun organisaties, waaronder de wijkraden, al in een vroeg stadium bij plannen te betrekken. Daarnaast gaat men met regiogemeenten gericht en intensiever samenwerken voor goede regionale afstemming van woningbouw, economie en werkgelegenheid, toerisme

Sluitende begroting

Een sluitende begroting en een robuustere reservepositie vormen belangrijke prioriteiten de komende vier jaar. Gekoppeld aan de noodzaak om in onze stad het achterstallig onderhoud gericht aan te pakken, vragen deze prioriteiten om een ingrijpende financiële inspanning. In de periode tot 2010 willen wij 5 miljoen euro extra sparen voor een meer stabiele financiële reserve. In deze periode worden de budgetten voor het onderhoud op normniveau gebracht

Slankere organisatie

In de afgelopen jaren zijn de eisen die aan de gemeente worden gesteld hoger geworden. De gemeente loopt tegen de grenzen en mogelijkheden van de huidige organisatie aan. Op een breed front moet de organisatie een kwaliteitsslag maken om in de toekomst goed te kunnen blijven functioneren. Een betere bedrijfsvoering, zakelijkere verhoudingen, een sterker ontwikkeld sturend vermogen met een bijpassende informatievoorziening en een sterkere gerichtheid op de stad zijn hierin belangrijke elementen.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering is uitgebreid in de eerste speerpunten naar voren gekomen.

Burger-Bestuur

Burgers kunnen meer dan een keer in de vier jaar hun stem laten horen. Haarlem maakt het mogelijk dat er in de stad referenda gehouden worden over onderwerpen die Haarlemmers belangrijk vinden;

Veiligheid

De inzet van gebiedsgebonden agenten wordt bepleit bij de verantwoordelijke portefeuillehouder en de politie. De inzet van wijkagenten past in de integrale buurtgerichte aanpak die de gemeente voorstaat, een aanpak die in samenwerking met bewoners en organisaties in de wijk wordt uitgevoerd. Onderdeel van deze aanpak is het vergroten van de veiligheid rond scholen en andere buurtvoorzieningen

Armoede/sociale cohesie/WMO

Men wil in Haarlem sociale cohesie bevorderen met inzet van het inburgeringbeleid, zelforganisaties en Dialoog en Binding. Inburgering van oudkomers vindt bij voorkeur plaats in de eigen wijk. Men wil verder bevorderen dat Haarlemmers – jong en oud – samen leren, samen wonen en samen kunnen werken. Het ontstaan van zwarte en witte scholen kan daarmee in tegenspraak zijn, net als zwarte en witte wijken. De WMO biedt volgens de gemeente kansen om op lokaal niveau meer maatwerk te leveren, maar de financiële gevolgen van deze wet maken het noodzakelijk scherpe keuzes te maken,

opdat de zorg terechtkomt bij degenen die dit het hardst nodig hebben. Binnen het totaalvolume dat van rijkswege beschikbaar wordt gesteld, wil de gemeente optimaal voldoen aan onze zorgplicht. Daar hoort bij een strakke monitoring van de verstrekkingen WMO en de budgettaire consequenties daarvan. Wat betreft armoede geeft de gemeente momenteel het budget voor bijzondere bijstand niet elk jaar volledig uit. Veel mensen met armoede of recht op zorg hebben recht op bijzondere bijstand, maar weten de weg niet te vinden. Of ze zijn beschaamd om voor hulp aan te kloppen bij de overheid. Zo ontstaat veel verborgen armoede. Anderzijds komt een toenemend aantal Haarlemmers in de problemen door olopende schulden. De coalitie verwacht een groeiend tekort op de Bijzondere Bijstand. Het college zal dit tekort analyseren en maatregelen voorstellen om dit probleem structureel op te lossen. Daarbij worden 3 richtingen gezien:

1. het tekort afdekken met extra middelen;
2. herziening van het verstrekkingenpakket;
3. indien sprake is van een landelijk probleem, dit gezamenlijk met andere gemeenten neerleggen bij het Rijk.

Afspraken

Het akkoord bevat een apart kopje 'uitvoering van het coalitieakkoord', waarin de verantwoordelijkheid voor de uitvoering bij het college wordt neergelegd. Hierdoor is er een duidelijk afrekenbare partij. Ook al zijn de hoofdlijnen in het akkoord niet allemaal even specifiek, het college heeft hiermee wel een leidraad waaraan zij eigen invulling kan geven. Dit zal worden neergelegd in een uitvoeringsprogramma. Bovendien wordt één wethouder aangewezen als de centraal verantwoordelijke voor het bewaken van de voortgang en de uitvoering van dit programma. Na het hoofdstuk uitvoering van het coalitieakkoord volgt een cijfermatige financiële onderbouwing.

2. Gemeente Drechterland

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	10.000-20.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Geen
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, CDA, lokaal, D66, lokale partij)
Aantal woorden:	2268

Speerpunten

Bestuur en organisatie

De eerstkomende jaren zal de politieke, bestuurlijke en ambtelijke organisatie in de nieuwe gemeente Drechterland nader vorm moeten krijgen. Een duidelijke positionering - mede tegen de achtergrond van het duale stelsel - van gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en het ambtelijk management ten opzichte van elkaar is nodig. Transparantie en goede informatievoorziening zijn noodzakelijke voorwaarden voor de gemeenteraad om zijn kaderstellende, controlerende en vertegenwoordigende functies te kunnen vervullen. Het onderhouden van goede contacten met de regio(gemeenten) en andere (overheids)instanties is belangrijk

Openbare orde en veiligheid

Op het gebied van veiligheid vervult de brandweer een essentiële rol. Verdere professionalisering van de brandweer zal moeten plaatsvinden, waarbij de vrijwillige brandweer van wezenlijk belang is en blijft. Leidraad - ook in financiële zin - is "niet meer van hetzelfde", maar "beter". Bij de verdere professionalisering staat veiligheid in de meest brede zin van het woord, voorop. Geprobeerd moet worden dit te realiseren in een goede kosten/baten balans.

Handhaving

De gemeente voert een groot aantal wettelijke taken uit en treft zelf ook diverse wettelijke regelingen. De burgers hebben er recht op en moeten erop kunnen vertrouwen dat deze regels worden nageleefd. Een goed handhavingsbeleid, rechtvaardig en duidelijk, is daarom een vereiste. Indien nodig bestaat de bereidheid hierin verder te investeren, primair door herschikking van middelen en menskracht.

Bedrijfsvoering

De ambtelijke organisatie wordt gevormd door samenvoeging van de ambtelijke apparaten van de twee voormalige gemeenten Drechterland en Venhuizen. Dit vraagt extra aandacht voor de integratie en het inhoud geven aan een nieuwe gezamenlijke bedrijfscultuur

Burger-Bestuur

Communicatie met de burger en interactieve beleidsontwikkeling zijn van groot belang. De burger dient in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken te worden bij de voor hem van belang zijnde beleidsvoornemens.

Veiligheid

Naast de nadruk op de brandweer in het eerste speerpunt wordt er ook aandacht geschonken aan *Veilige wegen* Veilige en duurzame wegen blijft een punt van voortdurende aandacht. Bijzonder punt hierbij is de zorg voor veilige routes van en naar scholen. Realisering van fietsroutes voor de schooljeugd in combinatie met de ontwikkeling van recreatieve fietsroutes dient hierbij betrokken te worden.

Armoede/sociale cohesie/WMO

Op het gebied van zorg en welzijn concentreert men zich vooral op jongeren en ouderen. Voorkomen moet worden dat reeds op jeugdige leeftijd sprake is van sociale achterstand en uitval. Daarom is het van belang dat een samenhangend jeugdbeleid verder wordt ontwikkeld. Hierbij dienen onderwerpen als jeugdgezondheid, schooluitval en bevordering van deelname aan sport en sociaal-culturele activiteiten met elkaar in onderling verband te worden gebracht. Het inzetten van een jongerenwerker in Venhuizen is heel waardevol gebleken. Daarom is het wenselijk dat de nodige middelen vrij gemaakt worden om jongerenwerk voor de gehele gemeente in te zetten. Ten aanzien van de ouderen wordt een beleid voorgestaan dat zich richt op participatie en het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen met zorg op maat. Met de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning krijgt de gemeente er een krachtig instrument bij om deze doelstellingen te realiseren. Met de komst van deze wet dient het gehandicaptenbeleid en het ouderenbeleid ook verder geïntegreerd te worden. Armoede wordt in het akkoord niet aan de orde gesteld.

Afspraken

Vooraf op hoofdlijnen zonder tijdsplan, zonder gedegen financiële onderbouwing.

3. Gemeente Landsmeer

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	10.000-20.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Coalitieakkoord
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, VVD)
Aantal woorden:	1908

Speerpunten

Bestuurlijke vernieuwing

Uitgangspunt bij bestuurlijke vernieuwing is het versterken van het democratische bestuursproces. Inspraak van de burger via de commissies van advies is daarbij een goed instrument. Het organiseren van geregelde wijkgesprekken en informatieve bijeenkomsten zijn ook een belangrijk middel het contact tussen burger en bestuur te verbeteren. In 2006 zal hiermee een begin worden gemaakt. In andere gemeenten is hierin voorzien door een alternatieve invulling van de raad- en commissie vergaderingen. De nieuwe raad zal zich moeten uitspreken of een nieuwe structuur gewenst is en op welke manier deze vorm zal krijgen. Hiertoe zal een werkgroep de alternatieven gaan onderzoeken.

Zelfstandigheid Gemeente Landsmeer

Uitgangspunt is het zo goed en zo lang mogelijk kunnen functioneren als zelfstandige gemeente. Samenwerking met andere gemeenten wordt nagestreefd, samengaan niet. In overleg met andere "bedreigde" gemeenten zal er naar moeten worden gestreefd om het gevaar van het verliezen van de zelfstandigheid te bestrijden. Landsmeer zal op andere terreinen zelf de nodige initiatieven moeten nemen. Slechts als een minimumniveau aan voorzieningen niet meer haalbaar is, zal het initiatief worden genomen om de zelfstandigheid ter discussie te stellen.

Internationale samenwerking

De klassieke stedenbanden met Bergneustadt en Châtenay-Malabry bieden een goed kader voor uitwisselingen, netwerken en andere vormen van internationale samenwerking. De beleidsvoorbereiding en verdere uitwerking van deze samenwerking verloopt via de daarvoor in het leven geroepen Commissie voor internationale samenwerking.

Bedrijfsvoering

Wat betreft bedrijfsvoering wordt vooral ingegaan op de financiële situatie van de gemeente. Deze dient ook voor de langere termijn op orde te blijven. Bijdragen die de gemeente van burgers vraagt, zullen zo laag mogelijk moeten blijven. De uitvoering van de bezuinigingsmaatregelen en de ingezette herstructurering van het apparaat worden bewaakt. Efficiencyvoordelen kunnen een goed middel zijn tot resultaatverbetering. Bij het heffen van leges voor evenementen e.d., uitgezonderd commerciële activiteiten, zal terughoudendheid moeten worden betracht. Het heffen van leges m.b.t. de inrijdontheffingen behoeft nader onderzoek.

Burger-Bestuur

Komt aan bod bij het eerste speerpunt Bestuurlijke vernieuwing.

Veiligheid

Een aantal externe ontwikkelingen waarmee de gemeente wordt geconfronteerd is hierbij van belang, zoals de visie inzake het politiebeleid neergelegd in de notitie Scherp op koers. Daarnaast delegeert het rijk steeds meer taken naar de gemeente.

De rol van de burgemeester in het overleg met de politie en de voor de politie geldende prestatieafspraken verdienen de nodige aandacht.

Een politieke vraag is hoe we veiligheid definiëren en hoe groot het budget moet zijn voor veiligheid om zo mogelijk extra Boa's aan te stellen. De politie zal worden verzocht om te onderzoeken hoe d.m.v. een buurtgerichte aanpak b.v. een wijkagent en een maatgerichte aanpak de veiligheid kan worden verbeterd.

Armoede/sociale cohesie/WMO

Mede door de vergrijzing komen er meer inwoners die moeten leven met een beperking. Ook deze dorpsgenoten dienen fysiek zo veel mogelijk te kunnen participeren in onze dorpsgemeenschap. In het onderhoudsbeleid en bij nieuwe bouwactiviteiten zal geïnventariseerd worden waar knelpunten liggen in de toegankelijkheid van de openbare ruimte en publiekelijk toegankelijke gebouwen en ruimten. De gehandicaptenraad zal hierbij worden betrokken. Ingaande 2007 wordt zeer waarschijnlijk de WMO van kracht. Nieuwe taken komen dan naar de gemeente. In samenwerking met de regiogemeenten wordt de voorbereiding op de invoering van de WMO en de uitvoering van de nieuwe taken aangepakt. In 2006 komt het college met voorstellen voor kaders voor de invoering van de WMO. De WMO wordt de kapstok voor het gemeentelijk beleid op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

Afspraken

Vooraf op hoofdlijnen, soms gedetailleerd aangezien het een kleine gemeente betreft. Bijvoorbeeld *Het opnemen van de bibliotheek in het Dorpshuis in Landsmeer heeft gevolgen voor de inrichting van het gebouw, waardoor verbouwingen en vernieuwingen noodzakelijk zijn.*

Toch is zelfs dit nog enkel kaderstellend. Hoe verbouwingen en vernieuwingen eruit zullen moeten zien en wie hiervoor verantwoordelijk is en wat het kost blijft onduidelijk.

4. Gemeente Schinnen

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	10.000-20.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Coalitieakkoord
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties en Burgemeester
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (CDA, Lokale partij, PvdA)
Aantal woorden:	7355

Speerpunten

Personeel en organisatie

De huidige van 2001 daterende organisatiestructuur bestaande uit 5 lijnafdelingen (extern gericht) en 2 stafafdelingen (gericht op bedrijfsvoering) dient onderworpen te worden aan een nader onderzoek. Projecten moeten een duidelijke plaats krijgen in de ambtelijke organisatie. De controlling moet daarbij steviger verankerd worden in de bedrijfsvoering. Er dient gewerkt te worden aan een dienstverleningsconcept dat aansluit aan de behoeften van de burger. (front office en backoffice). Centraal moet staan hoe wij de burger het beste kunnen bereiken. (samen/interactief). De digitale en fysieke dienstverlening moet gecombineerd worden. In het kader van het dienstverleningsconcept dienen diverse lijnen samen te komen zoals telefonische bereikbaarheid, de afhandelingssnelheid van aanvragen, de manier waarop met klachten wordt omgegaan en de wijze waarop wordt ingespeeld op de vraag van de klant.

Gemeentelijke samenwerking

De coalitie is van mening dat goede samenwerking met andere gemeenten, het bedrijfsleven, welzijnsinstellingen en vrijwilligers-organisaties een voorwaarde is om als zelfstandige gemeente bestaansrecht te houden en om, de aan haar opgedragen taken, te vervullen. De coalitie onderkent de meerwaarde van samenwerking op verschillende schaalgroottes. Ook wanneer een uitvoering van bepaalde taken verder reikt dan enkel het gemeentelijke belang of de uitvoering hiervan te omvangrijk is om deze als zelfstandige gemeente aan te pakken, biedt samenwerking een oplossing. Democratische controleerbaarheid en transparantie van het openbare bestuur dienen bij alle vormen van samenwerking uitgangspunt te zijn. Kernelementen bij die samenwerking vormen wat de coalitie betreft: het behouden van de eigen inbreng en identiteit, het op termijn daadwerkelijke kostenbesparing én het nog beter en sneller realiseren van de doelstellingen van de gemeente, en tenslotte vergroting van het zoeken naar situaties op het gebied van uitvoeringstaken en beleidsgebieden naar ieders tevredenheid.

Veiligheid

Eigen verantwoordelijkheid nemen en krijgen is voor de coalitie een belangrijk uitgangspunt. Dit betekent dat veiligheid, een zaak én een taak van iedereen en niet alleen van politie en justitie is. Met iedereen wordt bedoeld: ouders, scholen, buurtverenigingen, horeca, winkeliers, woningcorporaties en sportverenigingen. Preventief veiligheidsbeleid wil o.a. zeggen dat voorkomen moet worden dat jongeren al in een vroeg stadium met politie en justitie in aanraking komen. Het gevoel van onveiligheid dat mensen ervaren, heeft vele oorzaken. Verloedering van de wijk of de buurt speelt bijvoorbeeld een rol, evenals criminaliteit. Het verdwijnen van de sociale samenhang en het afnemende buurtgevoel bij met name oudere bewoners, zijn evenzeer een belangrijke oorzaak bij het ontstaan van gevoelens van onveiligheid.

Bedrijfsvoering

Onderzocht zal worden op welke wijze de uitwerkingsaspecten, zoals bedrijfsvoering, de inrichting van de organisatie en de kwaliteiten van de medewerkers verbeterd kunnen worden. De uitslag van het klanttevredenheids onderzoek dient geïntegreerd te worden in de organisatie. Leeftijdsbewust personeelsbeleid dient aandacht te krijgen in de thans op te stellen notitie strategisch personeelsbeleid.

Burger-Bestuur

De burger wordt vooral als klant beschouwd in dit akkoord. De coalitie is wel voorstander van burgerparticipatie, maar in de komende periode zal nog bekeken worden hoe hier invulling aan gegeven kan worden.

Veiligheid

Is het derde speerpunt van het akkoord

Armoede/sociale cohesie/WMO

Meedoen is de kern van de nieuwe WMO. De WMO heeft als doel dat iedereen - oud en jong, gehandicapt en niet gehandicapt, autochtoon en allochtoon, mét en zonder problemen, volwaardig aan de samenleving kan deelnemen. De gemeente moet niet alles zelf doen, maar vooral samenwerken en gebruik maken van interne en externe kennis en expertise. Een goede voorbereiding en implementatie van de WMO is noodzakelijk. Het wetsvoorstel schrijft de gemeente voor om burgers – en speciaal cliënten – te betrekken bij de voorbereiding van het beleid rond de maatschappelijke ondersteuning. De coalitie vindt dat er zo snel mogelijk een cliëntenplatform moet worden opgericht. Tevens maakt de coalitie zich sterk dat bij de invoering van de WMO degenen die er op aangewezen zijn zo min mogelijk negatieve effecten zullen ondervinden. Wat betreft integratie en sociale cohesie hebben programma's ter vererving van de Nederlandse taal aan anderstaligen in relatie tot het inburgeringstraject hoge prioriteit. Vanwege hun beperkte kennis van de Nederlandse taal dreigen nieuwkomers uitgesloten te worden van de Nederlandse samenleving. De coalitie is in deze voorstander van een integrale uitvoering van het taalverwervingsprogramma in combinatie met bijvoorbeeld beroepsonderwijs, sociale activering enzovoorts. Kortom, een ontwikkelingstraject dat gericht is op het uitvoeren van maatwerk. Wat armoede betreft stelt dat coalitie dat ieder mens recht heeft op arbeid. Uitgangspunt van de coalitie is dat er alles aan gedaan moet worden om mensen aan het werk te helpen. Werk verschaft niet alleen inkomen, maar zorgt ook voor betrokkenheid bij de samenleving. Betaalde arbeid zal niet voor iedereen haalbaar zijn. Er zal altijd een categorie mensen zijn die ondanks alle inspanningen niet aan het werk komen en aangewezen zijn op een uitkering op minimumniveau. Van belang is dat ook deze groep op een volwaardige manier kan participeren in de gemeenschap. Jongeren, die zich voor een bijstandsuitkering melden, worden verplicht direct actief aan de slag te gaan in een reïntegratietraject. Deze groep verdient de hoogste prioriteit

Afspraken

In het akkoord staat duidelijk de procedure beschreven hoe de concrete besluitvorming op hoofdlijnen zal plaatsvinden. Het College zal jaarlijks een voorjaarsnota ter besluitvorming voorleggen aan de Raad waarin naast verantwoordelijkheid over het gevoerde beleid ook een meerjarenperspectief is opgenomen.

Verder zal gewerkt gaan worden met bestuursopdrachten. De coalitie heeft afgesproken de coalitiebesprekingen voor elke raadsvergadering in aanwezigheid van de drie wethouders te beleggen. Deze vergadering zal plaatsvinden onder voorzitterschap van raadslid Herman Hawinkels. Daarnaast zal periodiek -bij voorkeur halverwege tussen twee raadsvergaderingen- een coalitieberaad worden gepland dat een algemeen en brainstormend karakter zal hebben. Bij dit beraad zijn de wethouders in beginsel niet aanwezig. Bij ieder coalitieberaad wordt per coalitie-partij één bestuurslid uitgenodigd. Jaarlijks zal het coalitieberaad –waarin naast alle raadsleden ook een vertegenwoordiging van de drie afdelingsbesturen zitting hebben- de werkzaamheden en het functioneren van de coalitie evalueren, waarbij ook bijstelling c.q. aanscherping van het programma aan de orde kan zijn. Na twee jaar zal een evaluatie plaatsvinden waarbij naast bovengenoemde aspecten, ook aan de orde zullen komen desamenstelling van het College en de portefeuilleverdeling. Wat dit punt betreft, zal zeker ook gekeken worden naar de portefeuille van de Burgemeester.

5. Gemeente Rosendaal

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	50.000-100.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Bestuursvereenkomst
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Lokale partijen
Aantal woorden:	1032

Speerpunten

Zelfstandigheid

De partijen zijn het er over eens dat de belangen van de inwoners van de gemeente Rozendaal het best kunnen worden behartigd door een zelfstandige gemeente Rozendaal, waardoor een nauw contact tussen ingezetenen en gemeentebestuur en Raad kan worden gerealiseerd.

Financieel beleid

De partijen zijn het er over eens dat behoud van zelfstandigheid het best kan worden gewaarborgd bij een gezonde financiële basis. Dit betekent dat inkomsten en uitgaven met elkaar in evenwicht moeten zijn; handhaving van het niveau van de OZB op het peil van 2006 is hierbij uitgangspunt. Voorts dienen de gemeentelijke belastingen v.w.b. de riool- en reinigingsrechten te zijn gebaseerd op de werkelijke kosten. Reserves mogen alleen worden aangesproken voor projecten/investeringen conform een goedgekeurd dekkingsplan en voor investeringen met een groot maatschappelijk en/of financieel nut. De partijen zijn het er over eens dat met kracht moet worden gestreefd naar kostenreductie. Hoge prioriteit moet daarom worden gegeven aan het streven naar samenwerking met buurgemeenten. Doelstelling van de samenwerking is het verhogen van de kwaliteit en verlaging van kosten door het efficiënt inzetten van personeel en het gezamenlijk inkopen van materieel en/of diensten. De prioriteit van de gemeente Rozendaal moet liggen bij de regie en bewaking van afgesproken prestaties met bijbehorende prijs en kwaliteit. De personele omvang en mogelijkheden van uitbesteding zijn voor de partijen onderwerpen van blijvende aandacht. Voorts moet in de komende raadsperiode worden onderzocht of verkoop van onroerend goed tot kostenbesparingen kan leiden; Indien relevant dient dan te worden bezien of tot verkoop wordt overgegaan.

Voorlichting en Service

De partijen vinden dat de inwoners van Rozendaal recht hebben op goede voorlichting en een optimaal dienstbetoon van de gemeente. Het beleid terzake wordt voldoende geacht en moet in de periode tot 2010 worden gecontinueerd. Wel dient een oneigenlijk gebruik van de "In de Roos" te worden tegengegaan en is een aanpassing van de lay-out te bezien.

Bedrijfsvoering

Komt verder niet aan de orde

Burger-Bestuur

Komt verder niet aan de orde

Veiligheid

De partijen willen de zichtbaarheid van de politie in Rozendaal vergroten zowel voor wat betreft de veiligheid in de woonwijken als voor verkeersveiligheid; met name zijn regelmatige controles nodig op de handhaving van de maximum snelheid in het kader van het gerealiseerde verkeersveiligheidsplan. De partijen zullen voorts streven naar het tot stand komen van een rotonde op de hoek Daalhuizerweg/Schelmseweg en naar een oplossing van de parkeerproblematiek op de Rosendaalselaan, dit laatste mede in relatie tot een mogelijke uitbreiding van de kliniek aldaar.

Armoede/sociale cohesie/WMO

De WMO legt de zorgplicht in belangrijke mate neer bij de gemeente; de WMO vervangt de Welzijnswet, de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) en een belangrijk deel van de Algemene Wet Bijzonder Ziektekosten (AWBZ). De partijen achten voor het tot stand komen van goed beleid en uitvoering een verdere samenwerking op het gebied van welzijn met de gemeente Rheden noodzakelijk. Hoge prioriteit dient voorts te worden gegeven aan de voorlichting van de inwoners. De partijen zijn zich voorts bewust van de toenemende vergrijzing in Rozendaal en achten in het kader van de WMO extra aandacht nodig voor het ouderenbeleid; mogelijkheden voor seniorenwoningen zullen worden bepleit. Sociale cohesie en armoede komt niet aan de orde

Afspraken

De hoofdlijnen zijn erg globaal en bovendien komen veel onderwerpen totaal niet aan bod. Er is dus geen sprake van concrete, meetbare en afrekenbare afspraken. Bovendien ontbreekt financiële onderbouwing en een tijdspad.

6. Gemeente Apeldoorn

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	100.000
Titel akkoord:	Apeldoorn verandert
Aanduiding:	Bestuursakkoord
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, CDA, VVD, Groenlinks, Christenunie)
Aantal woorden:	2492

Speerpunten

Sober financieel beleid

Er is volop werk aan de winkel. Complicerende factor daarbij is de weinig florissante financiële positie. Voor de komende vier jaar staan wij een sober beleid voor. Zonder fratsen maar mét passie. De stad van de mensen op het Stadhuis moet weer dezelfde stad worden als de stad van de mensen op straat.

Cultuurverandering stadhuis

Het moet anders op het Stadhuis. Op kritische geluiden wordt serieus gereageerd. Bestuur en organisatie zetten zich in voor een zichtbare en merkbare cultuurverandering. Hiervoor bestaat geen blauwdruk, daar werk je aan. Het is vooral een kwestie van houding. Cultuurverandering vraagt om voorbeeldgedrag. Om verandering. En wij beginnen bij ons zelf. Wij zijn als raadslid gekozen om de belangen van de bevolking te vertegenwoordigen. Dát is onze primaire taak. De stad, de wijken en de dorpen zijn daarmee onze belangrijkste werkterreinen. Een gemeente bestuur je niet alleen vanuit de raadzaal. Wij zijn voor een raad die zichtbaar en herkenbaar is. Een raad waarin wij elkaar aanspreken in plaats van elkaar afbreken. In de afgelopen periode hebben wij met de Politieke Markt goede stappen gezet. Maar het staat allemaal nog in de grondverf. Wij willen glans.

Tekorten niet verhalen op de burger

De forse impuls in het voorzieningenniveau, achterblijvende rijksbijdragen en onontkoombare uitgaven op de terreinen onderwijshuisvesting en wegbeheer vragen om een sober financieel beleid. Het is niet de bedoeling om tekorten op de Apeldoornse burger te verhalen. De onroerendezaakbelasting wordt, met de huidige meerjaren programmabegroting als ijkpunt, niet extra verhoogd en het voorzieningenniveau blijft op het huidige peil. Dit betekent dat de gemeentelijke organisatie het probleem zoveel mogelijk zélf oplost. Hierbij de opmerking dat Apeldoorn de afgelopen jaren nadrukkelijk op de kaart is gekomen bij provincie en rijk. Zaak is om deze verbeterde positie in de komende periode te verzilveren. Een actieve lobby, met een extra focus op de Europese fondsen, is hiervoor noodzakelijk

Bedrijfsvoering

De gretigheid om mooie woorden op te schrijven over het verminderen van de regeldruk is groot. De eerlijkheid gebiedt te stellen dat de gezamenlijke overheden die regels wel met elkaar, vanuit goede redenen, hebben opgesteld en dat die regels borg staan voor rechtsgelijkheid. Toch willen wij een slag slaan. Regels moeten problemen oplossen. Dát is de essentie. *Het nieuwe college stelt zich op als een Kafka-brigade. Zin en onzin van gemeentelijke regelgeving worden stelselmatig tegen het licht gehouden. Het college kijkt ook naar de wijze waarop regels worden toegepast. Daar waar nodig komt het college met oplossingsgerichte voorstellen.*

Verder wordt de gemeente Apeldoorn minder kind aan huis bij de rechtbank. Het is bekend dat er doordreïnende dossiers zijn. Het is de intentie om waar mogelijk, daar een dikke punt achter te zetten. Op landelijk niveau wordt veel werk gemaakt van het thema 'integriteit'. Ook wij hechten aan de zuiverheid van het bestuur. *Het college neemt in deze periode initiatieven om te komen tot een actief gemeentelijk integriteitsbeleid.*

Burger-Bestuur

Burger en bestuur zullen het volgens de gemeente in de komende jaren niet altijd met elkaar eens zijn. Dat hoort er bij. Ook is de gemeente niet in staat om alle problemen op te lossen. Een risicoloze samenleving bestaat niet. Wel kunnen wij naar elkaar luisteren. Elkaar zien, horen en respecteren. Dát moet onze grondhouding zijn. Gemeenteraad, college van b. en w. én ambtelijk apparaat, moeten de Apeldoornse burgers, instellingen en bedrijven als medestanders zien. Dit vraagt om een structurele, afrekenbare aanpak. Alleen dan is het mogelijk om de bakens echt te verzetten.

Veiligheid

Voor de wijken en buurten zet de gemeente in op leefbaarheid, (verkeers)veiligheid en het terugdringen van overlast. De menselijke maat is belangrijk voor beleid en uitvoering. Samen met andere gemeenten, wil men 'Den Haag' duidelijk maken dat de wijkagent terug moet op straat. De dreigende verslonzing van wijk en buurt wordt in samenspraak met bewoners een halt toegevoerd. De gemeentelijke participatiebanen worden hiervoor ingezet. Kinderen krijgen letterlijk en figuurlijk de ruimte in de wijken. Nieuwe plannen voorzien hier in.

Armoede/sociale cohesie/WMO

Een deel van de mensen kan het tempo van de maatschappelijke ontwikkelingen moeilijk bijbenen. De gemeente Apeldoorn is er óók voor die groep. Wat de gemeente betreft is er over vier jaar geen voedselbank meer nodig en zijn er minder gedwongen huissuitzettingen. De gemeente ervaart het als een nederlaag indien er over vier jaar nog Apeldoorners onvrijwillig op straat slapen. Het college gaat daarom extra inzetten op het armoedebeleid. Men wil dat meer mensen uit de doelgroep gebruik gaan maken van RegelRecht. Het college gaat daartoe actie ondernemen. Er komt een (nog) betere schuldhulpverlening. Belangrijk thema voor de komende vier jaar is ook de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Hoewel er, vooral financieel, nog heel veel onduidelijk is, staat vast dat de gemeente er een forse taak bij krijgt. Uitgangspunt voor ons is dat het huidige gemeentelijke voorzieningenniveau niet mag worden aangetast. Wij gaan maatwerk leveren. *Wij willen het beleid ten aanzien van de WMO in samenspraak met de instellingen en met de doelgroepen vormgeven.*

Afspraken

Over de afspraken zegt men zelf: 'Apeldoorn Verandert' is een akkoord op hoofdlijnen. Niet dichtgetimmerd, maar zeker niet vrijblijvend. Het is de 'samenbindende' agenda van PvdA, CDA, VVD, GroenLinks en ChristenUnie voor de bestuursperiode 2006-2010. En aan die agenda gaan wij het nieuwe college van b. en w. houden. Dat doen wij op een 'duale' wijze. Een akkoord op hoofdlijnen betekent dat wij niet alle onderdelen van het beleid uitputtend hebben beschreven.

7.Leiderdorp

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	20.000-50.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Bestuursakkoord
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Gemeenteraadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (VVD, PvdA, CDA)
Aantal woorden:	2417

Speerpunten

Bestuursstijl

Het nieuwe college kenmerkt zich door een nieuwe stijl van besturen. En niet zozeer door nieuwe grote projecten. Dit komt tot uitdrukking in een nieuwe alliteratie. De kernwoorden 'betrouwbaar, burgergericht en beter, bestuurbaar en beheersbaar' zijn richtinggevend voor het nieuwe college. Hiermee maakt het nieuwe college zichtbaar dat zij kiest voor een nieuwe ambitie, een nieuwe koers. Zowel grote als kleine projecten, alle inspanningen van het college mogen en zullen worden getoetst aan deze nieuwe kernwoorden. Op deze wijze wil het college ook sturing geven aan de ambtelijke organisatie. In het college zal in de portefeuille van de loco-burgemeester de 'bewaking' van deze ambitie worden verankerd.

Financiën

Het college presenteert de komende jaren beleidsarme begrotingen. Dat betekent dat verbetering van kwaliteit en beheerste uitvoering van lopende plannen prioriteit hebben, boven het ontwikkelen van nieuwe plannen. Mogelijkheden tot bezuiniging zullen worden aangegrepen. De begrotingen worden sluitend gemaakt zonder dat sprake is van lastenverzwaring voor de inwoners en bedrijven (behoudens inflatiecorrectie). Het college zal ten behoeve van de juniraadsvergadering een perspectiefnota 2007 voorleggen die in meerjarenperspectief structureel sluitend is. Binnen het W4-project is sprake van een omvangrijk financieel probleem. Het college zoekt naar oplossingen voor de financiële tekorten. De onderdelen van W4 zullen daartoe worden heroverwogen, met inachtneming van de rechten van derden. Om renteverlies zoveel mogelijk te beperken pakt het college de reeds lopende projecten binnen W4 daadkrachtig aan.

Positionering in de regio

Leiderdorp hecht aan een goede regionale samenwerking en wil daarin een duidelijke eigen positie innemen. Het college zoekt naar strategische partners voor samenwerking op terreinen waar een meerwaarde te behalen valt. Het college zal investeren in goede vertegenwoordiging in regionale organen en beïnvloeding van de besluitvorming in de regio. De Leiderdorpse inrichting van de (ambtelijke) organisatie rond regionale vraagstukken wordt in de regio als goed voorbeeld beschouwd.

Bedrijfsvoering

Men streeft naar het afronden van grote projecten in plaats van het aangaan van nieuw beleid. Het college onderzoekt verder de mogelijkheden om met omliggende gemeenten uitvoeringstaken te bundelen in zgn. Shared Service Centra. Doelstelling hiervan is het bundelen van specialistische kennis, vermindering van de kwetsbaarheid van de eigen organisatie en mogelijke schaalvoordelen die tot kostenreductie leiden

Burger-Bestuur

De gemeente streeft naar een bestuur dat aanvaard en gewaardeerd wordt door de hele breedte van de gemeente. Men wil het vertrouwen van de burger in het bestuur versterken of terugwinnen. De

verkiezingen hebben duidelijk laten zien dat een nieuwe aanpak wenselijk is. Dit moet hierin tot uitdrukking komen, dat invloed van burgers ertoe doet en dat maatschappelijke vraagstukken effectief worden aangepakt met zo weinig mogelijk publieke middelen. Burgers en organisaties worden vroegtijdig betrokken bij beleidsontwikkeling. Dit college plaatst niemand voor voldongen feiten, maar laat belanghebbenden zo royaal mogelijk participeren. Men zal uitbundig communiceren over de voornemens en duidelijk maken wat de spelregels zijn en deze ook naleven. Te allen tijden moet voorkomen worden dat valse verwachtingen worden gewekt.

Veiligheid

De gemeente neemt maatregelen de fysieke overlast zoveel mogelijk te beperken en de veiligheid en leefbaarheid voor omwonenden en weggebruikers te waarborgen. Zo komt er in het Oude Dorp een veiligheidscoördinator, dat wil zeggen één aanspreekpunt voor bewoners voor alle uitvoeringsontwikkelingen rondom de Leiderdorpse W4-projecten.

Armoede/sociale cohesie/WMO

Ten aanzien van armoede wordt niets gezegd. Wel treft het college in de komende maanden alle benodigde voorbereidingen voor de MWOI. Zorgvragers en zorgaanbieders worden betrokken bij de totstandkoming van het beleid. Het college streeft naar een budgettair neutrale invoering van de WMO. De extra inkomsten die als gevolg van de invoering WMO naar de gemeente komen moeten de nieuwe taken dekken. De gemeente streeft naar zoveel mogelijk regionale afstemming van het WMO-beleid met lokale accenten. Er komt één-loket voor wonen, zorg en welzijn.

Afspraken

Vooraf op hoofdlijnen. Hebben de functie van een belofte.

8. Gemeente Ouderkerk

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	<10.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Coalitieprogramma
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Onduidelijk
Politieke kleur coalitie:	Onduidelijk
Aantal woorden:	2065

Speerpunten

Bestuurscommunicatie

Men wil communicatie met inwoners van Ouderkerk serieus nemen. Alle aanbevelingen van de onderzoekscommissie 'Drie Locaties' worden overgenomen. Open, eerlijke, tijdige en heldere communicatie van raad, college en ambtenaren van de gemeente Ouderkerk naar de inwoners. ICT-mogelijkheden optimaal benutten, inclusief een. Transparant bestuursinformatiesysteem. Voor groepen waarvoor de internetdiensten van de gemeente niet bereikbaar zijn, blijft in elk geval de huidige vorm van dienstverlening in stand. Tijdige en duidelijke behandeling en beantwoording van vragen, klachten etc. van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Dienstverlening

Een actieve, open, servicegerichte opstelling naar de inwoners van Ouderkerk. Gemeentelijke dienstverlening dicht bij de mensen brengen via een gemeentelijk loket in elke kern, voor mensen die minder mobiel zijn dienstverlening van ambtenaren aan huis, en verbetering van de elektronische dienstverlening. Na een jaar een evaluatie over het gebruik van deze gemeentelijke loketfunctie.

Gemeentelijke samenwerking

Nastreven van goede samenwerking met andere gemeenten in de K5. Op basis van de evaluatie van de K5 in 2008 wordt een volgende stap gezet naar verdere samenwerking of gemeentelijke herindeling met als voorkeur een K5-gemeente. Behoud van de lokale dienstverlening en voorzieningen en de inrichting van democratisch gekozen dorpsraden zijn daarbij belangrijke speerpunten. In de K5-raad en dagelijks bestuur de Ouderkerkse belangen goed vertegenwoordigen met de mogelijkheid een eigenstandig Ouderkerks beleid te blijven voeren.

Bedrijfsvoering

Wordt verder niets over gezegd.

Burger-Bestuur

Inwoners vroegtijdig betrekken bij beleidsvormingsprocessen. Bij buurtgericht werken, het opstellen van bestemmingsplannen, herstructurering van straten en wijken zal de gemeente de inwoners bij de planvorming en uitvoering actief betrekken om het draagvlak te vergroten. Hiervoor wordt een protocol opgesteld, dat tevens rekening houdt met consultatie van kwetsbare groepen, zoals ouderen, gehandicapten en kinderen.

Veiligheid

Optreden tegen verloedering van de openbare ruimte, waarbij mensen elkaar kunnen aanspreken op hun gedrag, ondersteund door actief optreden van de gemeente tegen verloedering. De mogelijkheden om met bestuurlijke boetes gewenst gedrag te

stimuleren worden onderzocht en ingevoerd. Voldoende, effectieve, zichtbaardere en snellere inzet van politie, o.a. door verkorting van aanrijtijden, betere beschikbaarheid overdag, maar ook 's avonds als er overlast wordt verwacht. Ook aanrijtijden van hulpdiensten verdienen blijvende aandacht. Scholen inschakelen bij voorlichting en preventie evenals het voeren van verslavingspreventie door voorlichtingscampagnes en verscherpt toezicht op uitgaansgelegenheden. Actieve, faire, strakke, transparante en consequente handhaving.

Armoede/sociale cohesie/WMO

De Wmo voor algemene beleidsontwikkeling waar nodig in regionaal en K5-verband aanpakken, waarbij Ouderkerk de regie houdt en lokaal verder invulling geeft aan de zorg voor de eigen mensen. De Wmo zal zich specifiek richten op een integrale benadering van alle beleidsgebieden, de ontwikkeling van zorgnetwerken en zorg op maat zonder wachtlijsten met een goed evenwicht tussen zelfredzaamheid en ondersteuning, het stimuleren van de informele zorg door vrijwilligerswerk en mantelzorg, doelgroepuitbreiding van de kinderopvang, het integreren van de informele met de formele zorg en de oprichting van 1 Wmo-loket. De beschikbare Wmo-middelen zullen niet voor andere zaken worden ingezet.

Afspraken

Het document is niet te lezen als een document met daarin gemaakte afspraken, maar eerder een opsommingslijst van actiepunten. Er ontbreekt echter wie deze actiepunten wanneer gaat uitvoeren, hoe duur het zal worden en of er geëvalueerd gaat worden.

9. Gemeente Edam-Volendam

Kerngegevens

Gemeentegrootte:

Titel akkoord: Een gemeente die gezien mag worden

Aanduiding: Coalitieakkoord

Type: Coalitieakkoord

Ondertekend door: Raadsfracties

Politieke kleur coalitie: Links (Lokale Partij, PvdA)

Aantal woorden: 1338

Speerpunten

Financiën

Vooralsnog financieel een pas op de plaats, opdat een volledig en juist inzicht in de financiële stand van zaken kan worden gegeven (zo spoedig mogelijk, bij voorkeur in de voorjaarsnota)
Streven naar een duurzaam financieel gezonde gemeente door het in balans brengen van de uitgaven en de inkomsten, geen onnodige verhoging van de belastingen, maar indien noodzakelijk eerst bezuinigen.

Bestuurscommunicatie naar bevolking

De mogelijkheid bieden om zoveel mogelijk zaken digitaal af te handelen, efficiënt en servicegericht bedienen van inwoners en ondernemers, zoals snellere afhandeling van binnengekomen brieven, een communicatieplan opstellen en planmatig uitvoeren (zowel intern als extern) om de communicatie naar de burger te verbeteren

Deregulering

Afschaffen overbodige gemeentelijke regelgeving, verbeteren kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening

Bedrijfsvoering

Wordt verder niets over gemeld.

Burger-Bestuur

Versterken burgerparticipatie is één van de actiepunten

Veiligheid

Komt niet aan de orde

Armoede/sociale cohesie/WMO

Eén loket (o.a. voor senioren) realiseren, overleg met de huisartsen voor een HOED of huisartsenpost, waarbij medewerking van huisartsen essentieel is, het instandhouden van de welzijnsvoorzieningen en subsidies, waarbij gestreefd wordt naar een optimale doelmatigheid van de verleende subsidies, actieve drugs- en alcoholontmoediging, uitwerking en implementatie van de 9 prestatievelden van de WMO met daaraan toegevoegd een 10^e prestatieveld 'de nazorg'

Afspraken

De coalitiepartijen zijn overeengekomen dat het nieuwe college op basis van bovenstaande uitgangspunten aan de slag kan gaan, terwijl nog een gedetailleerd collegeprogramma zal worden opgesteld. Er zullen periodiek evaluaties plaatsvinden. De afspraken zijn niet SMART.

10. Gemeente Soest

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	20.000-50.000
Titel akkoord:	Geen
Aanduiding:	Raadsprogramma
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (VVD, PvdA, Christenunie)
Aantal woorden:	1448

Speerpunten

Veiligheid

Een veilig Soest is belangrijk voor de inwoners. Het aantal aangiften bij de politie was in 2005: 2.217. Doelstellingen voor deze raadsperiode zijn een vermindering van het aantal delicten en een stijging van het oplossingspercentage hiervan. Speerpunten bij het realiseren bij deze doelstellingen zijn het terugdringen van overlast door de jeugd, het terugdringen van diefstallen uit woningen en het tegengaan van huiselijk geweld. Bedoeling is ook dat het gevoel van veiligheid gaat toenemen. De betrokkenheid en inzet van alle participanten (bewoners, wijkbeheerteams, woningcorporaties, politie, welzijnsorganisaties, gemeente) is noodzakelijk.

Verkeer en vervoer

Op pro-actieve wijze zal de gemeente Soest bij de provincie Utrecht het draagvlak nagaan voor het realiseren van een verdiepte weg volgens het tracé Praamgracht – langs het spoor naar Amersfoort - met een tussenaansluiting op de Dalweg. Bij voldoende draagvlak zal er een raadpleging onder de inwoners plaatsvinden voordat tot besluitvorming in de raad wordt overgegaan. Als ondersteuning voor het winkelbeleid (zie het onderdeel Economie) zal worden bezien in hoeverre een aanpassing van de infrastructuur rond de Van Weedestraat noodzakelijk is, waaronder de Buitenbrink of een ander gebruik van de Lange Brinkweg. De afsluitingen van wegen en straten, waaronder éénrichtingsverkeer, worden opgeheven, tenzij. Het "tenzij" kan met name betrekking hebben op de verkeersveiligheid. In overleg met de provincie Utrecht wordt goedkoop busvervoer in daluren en weekends ingevoerd. Een beperkte financiële bijdrage van de gemeente gedurende een beperkte periode is bespreekbaar. Tot slot wordt het fietsgebruik wordt gestimuleerd. Doelstelling is dat het percentage fietsgebruik van het totale vervoer stijgt van 27 % in 2003 naar 35 % in

Economie

In het door de gemeenteraad vast te stellen detailhandelsbeleid wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten: een versterking van de winkelfunctie noodzakelijk; naast een wijkmarkt in Smitsveen gaat een wekelijkse centrummarkt in het winkelgebied Van Weedestraat gehouden worden; Een goed ondernemersklimaat is belangrijk voor de bedrijven in Soest. Daarbij past een actief beleid om bedrijven te behouden en aan te trekken, zeker ook in het belang van de arbeidsplaatsen.

Bedrijfsvoering

In de gemeente Soest is een traject van wijkbeheer ingezet, dat nog in 2006 gaat leiden tot wijk- of dorpbeheerteams (WBT/DBT) in geheel Soest. De ontwikkeling van wijkbeheer wordt voortgezet door WBT en DBT een grotere zeggenschap en verantwoordelijkheid te geven. Mogelijk wordt ook het planmatig onderhoud in de wijken ondergebracht binnen de sfeer van de wijk- of dorpbeheerteams. De gemeente voert een goed financieel beleid, waarbij lastenverzwaring tot een minimum wordt beperkt. Voor omvangrijke onderwerpen kan een vertegenwoordiging uit de raad worden benoemd, die zich verdiept in de materie en adviseert aan de raad.

Burger-Bestuur

een verdiepte weg volgens het tracé Praamgracht – langs het spoor naar Amersfoort – met een tussenaansluiting op de Dalweg. Bij voldoende draagvlak zal er een raadpleging onder de inwoners plaatsvinden voordat tot besluitvorming in de raad wordt overgegaan.

Veiligheid

Is het eerste speerpunt.

Armoede/sociale cohesie/WMO

Op 1 januari 2007 treedt de Wet Maatschappelijke Ondersteuning in werking, een bijzonder groot traject voor de gemeenten. De gemeente bereidt de invoering van de Wet zeer zorgvuldig voor, in nauw overleg met de betrokken organisaties. Specifieke aandacht wordt besteed aan vrijwilligers en mantelzorgers. Voor degenen die tot werken in staat zijn, gaat werk vóór inkomen via de bijstandsverlening. Ter verkleining van de afstand naar werk is voortzetting van het huidige project Werk Alert belangrijk. Er is een ruimhartig bijstandsbeleid voor hen, die het nodig hebben. De gemeente zorgt voor een actieve voorlichting. Jeugd en jongeren krijgen extra aandacht, om problemen op iets latere leeftijd te voorkomen

Afspraken

Actiepunten die niet SMART zijn verwoord.

11. Gemeente Eindhoven

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	100.000+
Titel akkoord:	Eindhoven Een
Aanduiding:	Coalitieakkoord
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Raadsfracties
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, CDA, SP)
Aantal woorden:	8528

Speerpunten

Veiligheid en handhaving

In het domein van veiligheid en handhaving legt Eindhoven de komende jaren de nadruk op: de aanpak van jeugdcriminaliteit, van veelplegers en van overlast, met een accent op actieve preventie; een gebiedsgerichte aanpak van veiligheid en leefbaarheid in stadsdelen en wijken, maar ook in horecagebieden en op bedrijfslocaties; specifieke speerpunten, waaronder de aanpak van huiselijk geweld. De verantwoordelijkheid voor veiligheid ligt volgens de coalitie niet uitsluitend bij de overheid, maar bij de samenleving als geheel.

Stadsdeelgericht werken

Eindhoven wil het stadsdeelgericht werken verder uitbouwen, met als doelen:

1. burgers zeggenschap en beslissingsbevoegdheid geven in hun eigen buurt;
2. burgers invloed geven op gemeentelijke plannen en actief informeren over de afwegingen en keuzes die het gemeentebestuur maakt;
3. samenwerking stimuleren tussen burgers, ondernemers, woningcorporaties, politie, welzijnswerk, scholen en andere instellingen die op buurt- en wijkniveau actief zijn;
4. een integrale aanpak vanuit de gemeentelijke organisatie garanderen.

Bestuurlijke samenwerking en bedrijfsvoering

Regionale samenwerking moet vooral een middel blijven en geen doel op zich.. Klantgerichtheid, doeltreffendheid, efficiency, service en middelen zijn de factoren die bepalend zijn voor de te bieden dienstverlening. Het serviceniveau dient in een kwaliteitshandvest opgenomen te worden. Elektronische dienstverlening is geen doel op zich, maar wel een instrument dat ingezet moet worden niet alleen voor klantgerichtheid maar ook voor een serieuze efficiëncyslag. Elektronische dienstverlening draagt bovendien bij aan het imago van de stad die technologie hoog in het vaandel heeft staan.

Bedrijfsvoering

Is in de eerste speerpunten aan de orde gekomen.

Burger-Bestuur

Men wil burgers betrekken bij ontwikkelingen die voor hen van belang zijn. Men wil vertrouwen tonen in de beoordeling van burgers van wat goed is in hun omgeving en wat beter kan. We willen het enthousiasme, het meedenken en meewerken van burgers aan hun wijk stimuleren door plannen en initiatieven van 'onderop' serieus te nemen. Stadsdeelgericht werken kan de mogelijkheid bieden deze burgerparticipatie op een goede manier vorm te geven. Dit zal verder uitgewerkt worden onder meer in een handvest burgerparticipatie.

Veiligheid

Eerste speerpunt

Armoede/sociale cohesie/WMO

Armoede hoort niet thuis in Brainport Eindhoven, maar bestaat nog steeds. De uitkomsten van de armoedemonitor gaan de gemeente helpen te bepalen welke aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de effectiviteit van de aanpak van armoede en uitsluiting verder te verhogen. De inzet van minimabeleid dient mensen vooral in staat te stellen (meer) te participeren in de samenleving. In het domein van maatschappelijke ondersteuning en zorg komt daar met de Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) een grote uitdaging bij om klantgericht maatwerk te gaan bieden aan mensen die ondersteuning nodig hebben in hun persoonlijk en maatschappelijk functioneren.

Afspraken

De coalitie vraagt het nieuwe college om vóór de begrotingsbehandeling in het najaar uitgewerkte voorstellen voor te leggen om de structurele budgettaire behoefte die nodig is voor ons programma - € 4 miljoen extra - te dekken..

Met dit akkoord wordt afgesproken dat in de periode 2007-2010 de gemiddelde lasten voor de burger met niet meer zullen toenemen dan de inflatiecorrectie, dit geldt in het bijzonder voor het woningen-deel van de OZB.

12. Gemeente Heumen

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	10.000-20.000
Titel akkoord:	Meedoen
Aanduiding:	Geen
Type:	Coalitieakkoord
Ondertekend door:	Beide
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (Lokale partij, CDA, PvdA)
Aantal woorden:	1805

Speerpunten

Bestuur en organisatie

Men wil een open en klantgerichte bestuursstijl waarbij burgers serieus worden genomen. De ambtelijke organisatie zal dit moeten faciliteren. Bovendien wil men de dienstverlening naar de klant toe verbeteren. Een ander thema is wijkgericht werken.

Fysieke leefomgeving

Men stelt voor een studie te laten uitvoeren naar de fysieke omgeving van de gemeente. Ook wil men de geluidsoverlast van de snelweg aanpakken. Tot slot wil men betaalbare woningen realiseren voor vooral starters en senioren.

Sociale leefomgeving

Men zet in op armoedebeleid, maatschappelijke ondersteuning en een verbetering van de functie van de lokale omroep

Bedrijfsvoering

Buiten de genoemde zaken bij bestuur en organisatie wil de gemeente Heumen ook inzetten op samenwerking met andere gemeenten.

Burger-Bestuur

Zie eerste speerpunt

Veiligheid

Men heeft een extra post op de begroting gezet voor integrale veiligheid.

Armoede/sociale cohesie/WMO

Is het derde speerpunt. Men wil een raadsbrede oriëntatie op armoede en zorg voor iedereen, waarbij via de WMO zorgvraag- en aanbod goed op elkaar zijn afgestemd. Het huidige voorzieningenniveau moet daarbij gehandhaafd blijven.

Afspraken

Dit akkoord is een voorbeeld van een akkoord met SMART verwoorde afspraken. De doelstellingen zijn schematisch uitgewerkt in een gewenst maatschappelijk effect en een financiële onderbouwing. Als laatste volgt de portefeuillevreiding zodat men kan zien waar de verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt. Er is brede steun voor het akkoord doordat het zowel door de raad als het college is ondertekend.

13. Gemeente Utrecht

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	100.000+
Titel akkoord:	Utrecht voor elkaar
Aanduiding:	Collegeprogramma
Type:	Collegeprogramma
Ondertekend door:	Raadsfracties en college
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (PvdA, Groenlinks, CDA, Christenunie)
Aantal woorden:	8154

Speerpunten

Wijkgericht bestuur

Utrecht een open en aanspreekbare gemeente zijn. Goede dienstverlening aan bewoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven staat hoog in het vaandel. Het college wil afgerekend worden op daadkracht en snelheid in de dienstverlening en de uitvoering van beleid. Men wil meer werken met wijkraden. Bovendien komt het leefbaarheidsbudget per wijk op 1 miljoen euro. Men streeft naar een gedifferentieerde wijkopbouw.

Schoon, groen, heel, veilig

Een stad met buurten en wijken die schoon en groen zijn, die veilig en heel blijven. Het college vindt dit van groot belang. Mensen moeten zich op hun gemak voelen in de stad en in hun buurt. De kwaliteit van de leefomgeving en van de openbare ruimte is een voorwaarde daarvoor. Dat geldt voor bewoners, mensen die in de stad werken, bedrijven die in de stad zijn of er zich willen vestigen en voor mensen die graag in Utrecht op bezoek komen. Een goed ingerichte en goed beheerde openbare ruimte houdt de stad aantrekkelijk om in te wonen, te werken en te recreëren.

Terugdringen woningnood

Het is moeilijke in Utrecht een woning te vinden. Zie de lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen en studentenkamers en het tekort aan goedkope koopwoningen. Het terugdringen van deze hedendaagse woningnood krijgt prioriteit, de wachttijden (nu gemiddeld 7,1 jaar) moeten omlaag. De woningcorporaties en projectontwikkelaars spelen een hoofdrol in de uitvoering van deze opgave. In samenwerking met hen zal de gemeente alles op alles zetten om de woningbouw te versnellen. Hierbij hanteer het college als uitgangspunt dat veertig procent van de nieuwbouw in de stad zal bestaan uit socialehuur- en sociale koopwoningen. Het aanbod van de samenwerkende Utrechtse corporaties om in de periode 2006 - 2010 meer goedkope huur- en koopwoningen te bouwen, willen wij graag verzilveren. Bij de herstructurering van naoorlogse wijken streeft de gemeente naar (grotere) variatie in het woningaanbod, zodat deze wijken een meer gemêleerde bevolkingssamenstelling krijgen en bewoners binnen huneigen wijk 'wooncarrière' kunnen maken.

Bedrijfsvoering

De ambtelijke organisatie gaat efficiënter werken en wordt afgeslankt. Het ontwikkelingstraject 'Organisatie 2010' gaat voort. We beperken de productie van nieuw beleid tot een minimum; lange beleidsstukken zijn voortaan taboe. Het aantal beleidsambtenaren gaat met tenminste 10 procent omlaag. De inschakeling van adviesbureaus en externe krachten wordt eveneens verminderd. De gemeente gaat de interne verkokering doorbreken door meer 'programmatisch' te werken. Dit betekent dat alle geld, taken en bevoegdheden met betrekking tot een bepaald thema (zoals 'jeugd') onder de verantwoordelijkheid van één collegelid en één directeur vallen. Hierdoor wordt een integrale aanpak mogelijk.

Burger-Bestuur

Men zet vooral in op actieve deelname van de burger in eigen wijk.

Veiligheid

Elke wijk heeft vanaf 2007 voldoende wijkagenten, waarmee extra toezicht op straat per wijk is georganiseerd. Het college spant zich in om afspraken te maken met de politie om bestaande vacatures snel te vervullen. Er komt meer toezicht en handhaving in de openbare ruimte. Ook het milieutoezicht komt op sterkte. Toezichthouders krijgen in deze collegeperiode meer bevoegdheden door toepassing en uitbreiding van de mogelijkheid bestuurlijke boetes op te leggen. Invoering is wel afhankelijk van veranderende wetgeving en kosten

Het college gaat door met cameratoezicht op plekken waar dit echt nodig is volgens de bestaande criteria en gaat stoppen met cameratoezicht op plekken waar toezicht niet meer nodig is. Preventief fouilleren zet de gemeente alleen in gebieden in waar de criminaliteit hoog is. Doel is het opsporen van wapens om geweldscriminaliteit te voorkomen. Preventief fouilleren is altijd onderdeel van een breed pakket aan repressieve en preventieve maatregelen. De inzet is volgens de ingevoerde nieuwe werkwijze altijd kleinschalig en kortdurend en gebonden aan specifieke plekken. Het aantal vergunningen voor coffeeshops wordt niet uitgebreid. De gemeente zal de veiligheidscriteria (zoals het verbod op verkoop aan klanten onder de 18 jaar en het verbod van verkoop in de buurt van scholen) strikt toepassen. Het aantal prostitutiewerkplekken zal niet stijgen.

Armoede/sociale cohesie/WMO

Integratie is erg belangrijk in dit akkoord. Men zet hierbij zowel in op oudkomers als nieuwkomers, met nieuwkomers als belangrijkste aandachtspunt. Utrecht wil verder een stad zijn waar alle bewoners zelfstandig en gezond kunnen 'meedoen' aan de samenleving. Sommige Utrechters hebben daarbij een helpende hand of een zetje in de rug nodig. Het welzijnswerk en de openbare gezondheidszorg leveren daarvoor de middelen. Op deze terreinen gaat veel veranderen door de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) per 1 januari 2007. De gemeente draagt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de WMO. Veel bewoners krijgen daarmee te maken. De gemeente doet haar uiterste best om de uitvoering van de WMO goed te organiseren, dichtbij de bewoners en met goede voorlichting. Cultuur en sport bieden mensen kansen om 'mee te doen' op een manier die leuk, gezond en inspirerend is.

Afspraken

Het is een erg uitgebreid akkoord met veel thema's op hoofdlijnen. De afspraken zijn niet SMART verwoord. Er wordt wel een financiële verantwoording gepresenteerd in het akkoord.

14. Gemeente de Wolden

Kerngegevens

Gemeentegrootte:	20.000-50.000
Titel akkoord:	Actief en betrokken
Aanduiding:	Collegeprogramma
Type:	Collegeprogramma
Ondertekend door:	Raadsfracties en college
Politieke kleur coalitie:	Regenboog (Lokale Partij, PvdA, VVD)
Aantal woorden:	4696

Speerpunten

Bestuur en organisatie

De aanspreek-cultuur en de cultuur van 'afpraak is afspraak' die de afgelopen jaren is ontwikkeld, voor wat betreft het college is en blijft uitgangspunt. Dat geldt ook voor de ambtelijke organisatie. De ambtelijke organisatie bestaat niet alleen vanwege het feit dat er diverse wettelijke taken moeten worden uitgevoerd. Het gros van de inwoners moet de gemeentelijke organisatie in toenemende mate beschouwen als ondersteunend aan de publieke zaak en sterk in de basale dienstverlening. Ook de gemeentelijke organisatie is hierop aanspreekbaar. Voor wat betreft de organisatie zal de komende jaren verder gewerkt worden aan verbetering van de efficiency, effectiviteit en de kwaliteit.

Dienstverlening

In het kader van de dienstverlening van de gemeente wil het college zich primair richten op de volgende speerpunten: Terugdringing gemeentelijke regelgeving en administratieve lasten; Het stroomlijnen en waar mogelijk verkorten van de doorlooptijden voor de afgifte van de diverse vergunningen; Het verder verbeteren van de klanttevredenheid. Als voorbeeld van vereenvoudiging van regelgeving noemt men de vereenvoudiging van de kapvergunning.

Veiligheid en openbare orde

Aan veiligheid is een erg korte alinea gewijd. De gemeente De Wolden staat bekend als een zeer veilige gemeente en dat wordt ook door onze inwoners bijzonder gewaardeerd. Dit wil het college graag zo houden. Het in de praktijk gebleken succesvolle beleid zal de komende jaren worden gecontinueerd, waarbij het college zich concreet ten doel stelt bij de veiligste 10 gemeenten van Nederland te blijven horen.

Bedrijfsvoering

Buiten het thema bestuur en organisatie noemt men ook nog dat het gemeentelijke huishoudboekje op orde moet blijven. Men wil dit bereiken door een werkgroep financiën in te stellen.

Burger-Bestuur

Eén van de speerpunten van beleid is de verdere versterking van de communicatie tussen inwoners en bestuur. De gemeente communiceert eveneens goed met de ondernemers, verenigingen voor dorpsbelang en het maatschappelijk middenveld (scholen, verenigingen e.d.). De gemeente staat op deze wijze midden in de samenleving en wil dit ook graag zo houden.

Veiligheid

Is één van de eerste speerpunten, maar krijgt maar korte aandacht in het akkoord.

Armoede/sociale cohesie/WMO

Om de invoering van de wet goed te begeleiden is een interne projectorganisatie opgezet. Nog voor de zomervakantie zal de raad dienen te discussiëren over het beleid dat hij wil voeren. Hiervoor zal tijdig een conceptbeleidsnotitie en een concept-verordening WMO aan de raad worden aangeboden. Om een verantwoorde invoering per 1 januari 2007 mogelijk te maken, zal de raad hierover ook voor het zomerreces een besluit dienen te nemen

Afspraken

De structuur van het akkoord is opvallend. Eerst noemt men per thema in een 'programma' de speerpunten van beleid, vervolgens werkt men deze uit in globale maatregelen, met af en toe een concreet voorbeeld. Tot slot eindigt ieder programma met een toekomstvisie. De afspraken zijn soms gekoppeld aan tijd, zoals bijvoorbeeld bij het thema WMO.